



PUUETEGA INIMESTE LIIKUMISHARRASTUSED JA VABA AJA VEETMISE VIISID

Pilootuuring

Tellija: Kultuuriministeerium

Töö teostaja: Eesti Uuringukeskus OÜ

Juuni 2025

SISUKORD

METOODIKA	3
1. VALIM.....	3
2. ANKEET	6
3. KÜSITLUSE LÄBIVIIMINE	7
4. ANDMETE ANALÜÜS RAPORTIS	9
UURINGU TULEMUSED	10
1. TULEMUSTE KOKKUVÕTE.....	10
2. LIIKUMINE JA TERVISESPORT	12
1.1. Ärgipäevane liikumine.....	12
1.2. Spordiga tegelemine.....	13
1.3. Spordiga mitte tegelemise põhjused	15
1.3. Liikumiseks abi vajamine	16
5. OSALEMINE SPORDIVÕISTLUSTEL	20
2.1. Spordivõistlustel osalemine võistlejana	20
2.2. Spordivõistlustel osalemine pealtvaatajana	21
2.3. Spordiürituste jälgimine meedia vahendusel	24
6. OSALEMINE KULTUURIÜRITUSTEL	26
7. OSALEMINE HUVITEGEVUSES	29
LISA 1 ANKEET.....	33
LISA 2 ANKEEDI PARANDUSETTEPANEKUD	43
LISA 3 VÄRBAMISKIRI.....	45

METOODIKA

Puuetega inimeste liikumisharrastuste ja vaba aja veetmise viiside pilootuuringu eesmärgiks oli testida, kuidas koguda edaspidi üleriikliku uuringuga andmeid puuetega inimeste liikumisaktiivsuse kohta, puude raskusastmete ja võimalusel ka puudeliikide järgi ning saada andmeid, millised on puuetega inimeste peamised takistused olemaks füüsiliselt aktiivne.

1. Valim

Pilootuuringu valimi moodustasid 18-aastased ja vanemad Saare-, Pärnu- ja Lääne-Virumaa puuetega elanikud (16 751 in. 01.01.2024 Statistikaamet). Uuringu esialgseks valimi suuruseks määrati 1050 vastajat, kuid küsitluse lõpptulemuseks oli 578 vastajat.

Küsitlustöös seati eesmärgiks saavutada proportsionaalne esinduslikkus üldkogumi suhtes maakondade (Saare-, Lääne-Viru ja Pärnumaa) ja vanusegruppide (18-39; 40-64; 65+) lõikes (tabel 1). Puude raskusastet ja puudeliiki jälgiti n-ö pehme kvoodina, kuna nende küsimuste puhul oli teada, et neid ei saa kaalutunnuses kasutada, kuid erinevate alagruppide lõikes oli oluline, et valim oleks heterogeenne (tabel 2).

Valimi mudeli moodustamise aluseks oli Sotsiaalkindlustuse Infosüsteemi andmebaas. Valim moodustati sama andmebaasi põhjal juhuvalimi teel proportsionaalselt maakonna (sh proportsioonid KOV-i lõikes), vanuse, puudeliigi ja raskusastme lõikes. Kuna küsitlus oli planeeritud läbi viia kombineeritult veebi ja telefoni teel, siis paluti kontaktibaasile lisada inimese meiliaadress ja telefoninumber. Uuringu läbiviimine ja kontaktibaasi väljavõte Sotsiaalkindlustus Infosüsteemist kooskõlastati nii Tervisearengu Instituudi eetikakomitee kui ka Andmekaitse Inspektsiooniga. Lubade taotlusprotsess kestis kokku ligi viis kuud. Kontaktibaas hävitati 1 kuu peale küsitluse lõppu.

Andmebaasile lisati kaalutunnus maakonna (Pärnu-, Saare- ja Lääne-Virumaa) ja vanuse (18–39; 40–64; 65+) lõikes.

Järgnevalt on välja toodud probleemkohad valimi moodustamisel ja kaalutunnuse loomisel:

1. Küsitluses jälgiti valla/linna tasemel valimi proportsionaalsust, kuid valimi kaal koostati maakonnatunnuse lõikes. Küsitluse lõppedes võeti vastajate anonüümsuse säilitamiseks valla/linna tunnus andmebaasist välja.
2. Vanuse lõikes olid vähem aktiivsed alla 30-aastased vastajad, tabel 2 (sh 18-20. a. 0 vastajat). Üle-Eestilise uuringu puhul tuleb läbi mõelda, kuidas motiveerida nooremaid vastajaid uuringus osalema.
3. Puudeliiki jälgiti n-ö pehme kvoodina. Ankeedis oli puudeliigi küsimus esitatud mitme vastusevariandiga küsimusena. Puudeliiki ei saanud küsimuse tüübi (mitme

vastusevariandiga küsimus) tõttu kaalutunnusesse lisada. Üle-Eestilises uuringus on soovitatav küsitlustöö käigus jälgida puudeliigi esinduslikkust kvoodina.

4. Puude raskusastet jälgiti samuti nõrke kvaadina. Küsitluse käigus selgus, et 6% vastajatest ei osanud oma puude raskusastet öelda. Seetõttu ei saanud ka puude raskusastet lisada valimi kaalutunnusesse. Edaspidi on soovitatav vähemalt küsitlustöö käigus jälgida puude raskusastet, kaalutunnusesse seda lisada ei saa, kui üks vastusevariant on "ei oska öelda".
5. Küsitluse keskel lisati jälgimisse ka sookvoot, kuna meeste osakaal hakkas liiga suureks minema. Sellega hakkas aga vastamisaktiivsus langema, kuna paljud vastajad langesid välja. Seega tuli kvoot uuesti avada. Tõenäoliselt oli esialgses kontaktibaasis meeste osakaal naistest oluliselt suurem. Küsitluse jooksul ei olnud võimalik soo kvoodi täitmiseks enam uut kontaktibaasi tellida, kuna see oleks ajaliselt küsitlusperioodi väga palju pikendanud (uued taotlused Andmekaitseinspeksioonile ja Eetikakomisjonile, väljavõtte SKA süsteemist). Üle-Eestilise uuringu läbiviimiseks peab kindlasti soo tunnuse lisama valimimudeli koostamisse. Kui üldkogumis oli meeste osakaal 42%, siis uuringus vastas küsitlusele 82% mehi. Soo tunnust ei saanud ka kaalumudelisse lisada, kuna see oleks hakanud mõjutama tugevalt teisi tunnuseid kaalus.

Tabel 1. Üldkogum, kaalutud ja kaalumata valim

		Üldkogum		Kaalumata valim		Kaalutud valim	
		N	%	N	%	N	%
Kokku		16751	100	578	100	578	100
MAAKOND	Saaremaa	2 988	19	130	23	110	19
	Pärnumaa	8 050	48	242	42	277	48
	Lääne-Virumaa	5 713	33	206	36	191	33
VANUS	18-39	1843	11	36	6	64	11
	40-64	5193	31	238	41	179	31
	65 ja vanemad	9716	58	304	53	335	58
SUGU	Mees	6341	42	462	80	462	80
	Naine	8752	58	112	20	112	19
	Ei soovi öelda	-	-	-	-	4	1

Tabel 2. Vastajate profiil (puudeliik ja puude raskusaste, %)

		Üldkogum (%)	Valim (%)
PUUDE RASKUSASTE	Keskmine	38	39
	Raske	42	48
	Sügav	14	12
	Ei oska öelda	-	6

		Üldkogum (%)	Valim (%)
PUUDELIHK	Liikumispuue	66	67
	Muu puue	15	17
	Psühhikahäire	27	17
	Nägemispuue	6	15
	Kuulmispuue	6	11
	Intellektipuue	1	9
	Keele- ja/või kõnepuue	4	6

Toetudes varasematele sarnastele uuringutele¹, telliti Sotsiaalkindlustus Infosüsteemist viiekordne kogus valimi kontakte (5250 kontakti), arvestades, et vastamismääraks kujuneb ligikaudu 20%. Eelnevalt oli teada, et antud andmebaasis on mingil määral ebakvaliteetseid andmeid, kuna andmeid ei uuendata jooksvalt. Küsitluse käigus selgus, et uuringusse mittedobivaid kontakte oli märkimisväärselt palju, mis mõjutas lõpliku valimi suurust.

Kontaktibaasi tegid puudulikuks järgnevad asjaolud:

- 1) Korduvad kontaktid (nt valla ametnik, kes on eestkostjaks kümnetele vallaelanikele)
- 2) Sotsiaalmajade, hooldekodude üldised infomeilid ja telefoninumbrid
- 3) Registris olid inimesed, kellel ei ole puuet või puue on ära võetud
- 4) Esines meiliaadresse, mida aktiivselt ei kasutata või mis enam ei eksisteri, nt hot.ee, eesti.ee.
- 5) Kontaktiks oli märgitud eestkostja (tihtipeale KOV, hooldaja, lähisugulane jne) ehk inimene, kes ei olnud sihtrühma igapäevaste tegevustega kursis.

¹ Masso, M. ja Pedastsaar, K. (2006). Puuetega inimeste toimetuleku ja vajaduste uuring: Uuringuraport. https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Uuringu_ja_analuusid/Sotsiaalvaldkond/puuetega_inimeste_uuringu_raport_1_.pdf ;

Turu-uuringute AS (2017). Puudega lastega perede toimetuleku ja vajaduste uuring. https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Uuringu_ja_analuusid/Sotsiaalvaldkond/puuetega_lastega_perede_toimetuleku_uuringu_raport_loppversioon_par_28.02.18.pdf

2. Ankeet

Küsitluse läbiviimiseks koostati kaks ankeeti erinevatele sihtrühmadele: puuetega inimestele ning nende hooldajatele/eestkostjatele. Ankeedid ja küsimused koostati nii, et küsitluse tulemused oleks võimalik liita üheks andmebaasiks. Olenemata vastaja rollist, küsiti mõlemas ankeedis küsimusi ainult puuetega inimeste kohta (sealhulgas taustatunnused).

Ankeedid koostati nii eesti kui ka vene keeles koostöös Eesti Uuringukeskus OÜ, Norstat Eesti AS, uuringu tellija, Puuetega Inimeste Koja ja Vaimupuu MTÜ-ga. Küsimustik koostati lihtsas keeles, see tähendab, et tekst on arusaadav keskmiselt kerge intellektipuudega inimesele. MTÜ Vaimupuu testis ankeeti ka sihtrühma seas.

Küsitluse läbiviimiseks koostati vastajatele värbamiskiri, mis lähtus Isikuandmete kaitse üldmäärusest² ja üldisest küsitluste läbiviimise tavadest. Värbamiskiri tuli AKI nõudmistest lähtuvalt liiga pikk ja juriidiline ning arvestades sihtrühma, jagati värbamiskiri AKI nõusolekul kahte ossa - osa infost asus viitega veebis.

Ankeedid programmeeriti Norstat Eesti AS küsitlussüsteemi. Veebiküsimustiku programmeerimisel arvestati sihtrühma eripäradega:

1. iga küsimus oli eraldi lehel;
2. vaegnägijatele eraldi versioon;
3. igale küsimusele oli lisatud kommentaar, kas võimalik on valida üks või mitu vastust;
4. üldistavus suuremast väiksemaks nt kõigepealt maakonna valik, siis selle sees konkreetse maakonna linn/vald tunnus;
5. suuremad ikoonid;
6. tekstilised küsimuste edasi- ja tagasimineku ikoonid.

² <https://eur-lex.europa.eu/ET/legal-content/summary/general-data-protection-regulation-gdpr.html>

3. Küsitluse läbiviimine

Küsitlus viidi läbi kombineeritult veebi ja telefoni teel. Küsitlusele vastas kokku 578 vastajat, vastamismääraks kujunes 12%. Ankeedile vastas 48% veebi ja 52% telefoni teel.

Küsitluse alguses tehti kõikide puudeliikide ja puude raskusastmega vastajate seas eelküsitlus (pilootintervjuud 15 vastajaga). Peale seda otsustati puudeliigi lõikes suunata kõik keele-, kõne- ning kuulmispuudega vastajad ainult veebiküsitlusse, kuna see meetod on vastaja jaoks lihtsam. Ülejäänud sihtrühmade puhul pöörduti esmalt vastaja poole veebi teel. Juhul kui peale kahte meeldetuletust ei vastatud, siis pöörduti respondendi poole telefoni teel. Telefoni teel helistati vastajale mitmeid kordi. Telefoni teel pöörduti vastaja poole ka siis, kui tema kontaktiks oli pandud asutuse üldine meiliaadress, kuna võis eeldada, et vastajal võib olla mitu hooldatavat.

Esmajärjekorras küsitleti puudega inimest ennast. Juhul kui see ei olnud võimalik, siis küsitleti puudega inimesele kõige lähedasemat isikut, kes oli tema igapäevaeluga kursis. Kui kontaktiks oli eestkostja/hooldaja ja kui tal oli mitu hooldatavat, siis paluti vastata selle inimese kohta, kelle tegemistega ollakse kõige enam kursis. Küsitlusele vastas 78% puudega inimest ja 22% puudega inimeste hooldajat/eestkostjat.

Küsitluse põhjal soovitame üle-Eestilise küsitluse läbi viia samuti kombineeritud meetodit kasutades. Võimalikult kõrge vastamismäära saavutamiseks soovitame telefoniküsitluse suuremat osakaalu. Kontaktide väljavõtul soovitame vähemalt 10-20 kordset väljavõttu, kuid see oleneb küsitlusmeetodite osakaalust – mida suurem veebiküsitluse osakaal, seda suurem kontaktibaas tuleb võtta. Küsitluse käigus tõusis veebiküsitluse vastamismäär mõnevõrra, kui Puuetega Inimeste Koda saatis enda liikmetele üldise infokirja küsitluse toimumise kohta. Küsitluses kasutati ka vastajate motiveerimiseks kinkekaartide loosimist (20 euro väärtuses), kuid telefoniküsitluse tagasisides ei tundunud see olevat tõhus motiveerimismeetod. Seega soovitame üle-Eestilises küsitluses kasutada teavitustööd sihtrühma jaoks usaldusväärsete allikate poolt, seda ka sel põhjusel, et vastamist võib mõjutada ka petukirjade hirm, mis on viimasel ajal aktuaalne teema.

Üle-Eestilise küsitluse valimi mudel tuleks moodustada proportsionaalselt maakonna, soo, vanuse, puudeliigi ja puude raskusastme lõikes. Maakondade lõikes võiks arvestada ka linnade/valdade elanike jaotust, et valimisse ei satuks ühest linnast või vallast liiga palju inimesi. Kuid siinjuures tuleb arvestada, et valdade/linnade tunnust ei saa andmeanalüüsis kasutada, kuna vastajate arv võib olla liiga väike ja inimeste anonüümsus võib kaduda. Puudeliiki ja raskusastet võiks küsitluse käigus jälgida, et valim oleks heterogeensem.

Veebiküsitluse keskmiseks vastamisajaks kujunes 12 minutit, telefoniküsitlusel 17 minutit. Veebiküsitlus toimus perioodil 10. aprill – 03. mai, telefoniküsitlus 01. aprill – 13. mai.

Küsitlusele vastati 94% eesti ja 6% vene keeles. Telefoniküsitluse vastamise keeldumise statistika on välja toodud tabelis nr 3.

Tabel 3. Telefoniküsitluse statistika, N.

	N
Tehtud intervjuud	300
Intervjuu jäi pooleli	51
Ei ole aega / intervjuu liiga pikk	128
Põhimõtteliselt keeldub	87
Ei soovi osaleda / ei ole huvitatud uuringu teemast	607
Ei pea end sihtrühma kuuluvaks	178
Vastaja katkestas kõne - põhjused teadmata	186
Hetkel ei ole saadaval / puhkusel / ei ole saadaval antud perioodil / välismaal	5
Füüsiline / vaimne takistus uuringus osalemast	86
Keeleprobleemid	4
Telefoninumber ei ole kasutusel	397
Telefoninumber ei ole korrektne (faks, modem, ettevõtte number vms)	25
Duplikaadid	334
Ei võtnud kõne vastu	589
Kvoot täis	97
Kokku	3074

Telefoniküsitluse käigus selgusid mõned metoodilised aspektid, millele üle-Eestilises uuringus tähelepanu võiks pöörata:

- 1) Küsitlusele vastamist mõjutas pigem puude raskusaste kui puudeliik. Mida raskem puue, seda lühem võiks olla ankeet.
- 2) Vastajad mainisid mitmel korral, et küsimused kipuvad korduma ja on liiga sarnased.
- 3) Mõned küsimused olid telefoniküsitluse jaoks liiga pikad (palju vastusevariante). Vastajad soovisid oma sõnadega vastata, isegi kui intervjuueerija andis konkreetseid valikud ette. Intervjuueerija pidi sel juhul mitu korda üle küsima, et millist varianti märkida. Ankeedi muudatuste soovitused on raporti lisas nr 2
- 4) Respondendid vastavad erineva kiirusega. Sageli tuleb küsimusi korrata. Telefoniküsitlajad peavad olema kannatlikud ja rahulikud. Kõige keerulisem on vastajatega, kellel on kõnega muresid, siis oli vaja eriti kannatlikust ja keskendumist.
- 5) Osade vastajate vastuseid mõjutas mure, et neil puudus võimalus liikumisvahendile või üldse kodust välja minna.
- 6) Vastamisest keeldutakse pigem uuringu teema (liikumine ja sport) tõttu. Mõne vastaja arvates nende arvamus ei loe ja neid ei kuulata. Lisaks oli palju konkreetseid ja kiireid keeldumisi.
- 7) Vastamist võisid mõjutada vastaja üldised eluprobleemid ja emotsionaalne olek (nt mõnel vastajatel esines probleeme tervishoiu teenuse osutajaga ja oli üldine negatiivne suhtumine). Mida aktiivsem on vastaja igapäevaelu, seda lihtsamini ollakse

nõus vastama. Seetõttu võivad ka tulemused mõneti rohkem peegeldada aktiivsete inimeste olukorda.

- 8) Vastajal oli võimalus küsimustik nii veebi kui ka telefoniküsitluses pooleli jätta ning hiljem edasi vastata. Mõned vastajad küsisid telefoniintervjuu vältel, et kui pikk see küsitlus veel on. $\frac{3}{4}$ ankeedi peal esines omajagu neid, kes soovisid pausi teha, eriti täheldati seda hooldajate osas. Veebiküsitluses oli aga suur hulk neid, kes jätsid ankeedi pooleli ja seda pigem ankeedi alguses. Üle-Eestilises uuringus tasub kaaluda ankeedi lühendamist.
- 9) Telefoniküsitluses oli olukordi, kus vastajad väitsid, et neil ei ole ühtegi puuet ning küsiti „kust tema number on saadud?“. Peale selgitust meenus ka vastajatele, et nad on olnud kunagi või on praegu kellegi hooldajad/eestkostjad.
- 10) Puudeliigi küsimused tundusid mõnele vastajale ebamugavad. Suur osa oli neid inimesi, kes ei osanud oma puudeliiki määrata, vaid teadsid oma põhihaigust ja võibolla ka puude raskusastet. Seetõttu tasub edaspidi kaaluda, kas ja kuidas puudeliigi küsimust esitada.
- 11) Kõne-, keele- ja kuulmispuudega inimeste seas tuleks küsitlus läbi viia veebi teel.
- 12) Nägemispuudega (pimeda puhul) inimestele ei peaks TV vaatamisega seotud küsimusi esitama.
- 13) Edaspidi tuleks läbi mõelda, kas ja kuidas peaks küsitlusele vastama KOV-i töötajad, kellel on palju hoolealuseid ning milline peaks olema hooldajate/eestkostjate osakaal valimis.

4. Andmete analüüs raportis

Andmete analüüsimiseks kasutati statistikaprogramme SPSS ja MS Excel.

Käesolevas raportis on tulemused illustreeritud jooniste ja tabelitena. Joonistel ja tabelites toodud andmed on ümmardatud ja seetõttu võib ridade või veergude summa moodustada kohati üle või alla 100%.

Statistilist olulisust mõõdeti Hii-ruut testidega taustatunnustest maakonna, puude raskusastme ja vanusegrupi lõikes ning raportis on välja toodud vaid need erinevused, mis osutusid statistiliselt olulisteks ning mida saab seega laiendada ka uuringu sihtrühmale. Taustatunnuste analüüsil on jäetud välja „ei oska öelda“ vastused.

Jooniste allkirjades on välja toodud valimi vastajate arvud.

Aruande lisadena esitatakse IBM SPSS andmefail, küsitluse eestikeelne ankeet ning andmetabelid erinevate sotsiaal-demograafiliste tunnuste kaupa.

UURINGU TULEMUSED

1. Tulemuste kokkuvõte

- ✓ Argipäevaste tegevustega, kus on vaja liikuda järjest pool tundi või rohkem, tegeleb iga päev 54%, iganädalaselt 24%, sellest harvem 3% ning üldse mitte 16% sihtrühmast.
- ✓ Spordiga tegeleb kas iseseisvalt, abilise või koos grupiga kokku 37% sihtrühmast, sealjuures 16% igapäevaselt, 15% iganädalaselt ning 6% harvemini. 61% ei tegele spordiga üldse ning 2% ei oska hinnangut anda.
- ✓ Spordialadest harrastatakse enim võimlemist (34%), jalgratta või trenažööriga sõitmist (33%), käimist (30%), üldist kehalist treeningut (19%) ning ujumist (14%).
- ✓ Mõne spordiklubi või spordiorganisatsiooni liikmeskonda kuulub 5% spordiga tegelejatest.
- ✓ Spordiga mitte tegelemise põhjusena tõi 79% välja puudest tingitud takistused, 12% sõbra või kaaslase puudumise, kellega koos sportida ning samuti 12% spordiklubi piletite kõrge maksumuse.
- ✓ Liikumiseks vajab teise inimese, näiteks pereliikme või isikliku abistaja, tuge 37% sihtrühmast. Abivajadus on seda suurem, mida raskem on puude – keskmise puudega vastajatest vajab liikumisel abi 21%, raske puudega 42% ning sügava puude korral 66% sihtrühmast.
- ✓ Liikumiseks teise inimese abi vajavatest vastajatest saavad seda alati 56%, enamasti 25%, mõnikord 12%, abi jääb sageli tulemata 1% ning 5% jaoks vajalikku abi ei olegi.
- ✓ Liikumisel või sportimisel kasutab abivahendit 56% vastajatest. Enim kasutatakse erinevat liiki keppe ja karke (54%), rulaatorit (25%) ja ratastooli (17%).
- ✓ Liikumiseks või sportimiseks vajaks mõnda abivahendit, mida praegu ei ole või on katki, 22% abivahendite kasutajatest. Enim tuntakse puudust erinevatest elektrilistest liikumisvahenditest (20%), rulaatorist (17%), ratastoolist (17%), käsi- või jalgrattast/trenažöörist (16%) ning keppidest/karkudest (13%).
- ✓ Viimase aasta jooksul on osalenud mõnel spordivõistlusel võistlejana 3%, pealtvaatajana 15%, treenerina 0,3% ja mõnes muus (eelkõige abistavas) rollis 0,7% sihtrühmast. 82% puudub spordivõistlustega kokkupuude.
- ✓ Spordivõistlustel mitte osalenutest 77% tõi põhjuseks spordiga mitte tegelemise ning 31% soovimatuse võistelda.
- ✓ Pealtvaatajana on viimase aasta jooksul osalenud spordivõistlustel 15% sihtrühmast. Kõige enam ollakse vaadanud spordivõistlusi 2–4 korda aastas (44%). Enim on käidud vaatamas korvpalli (43%), jalgpalli (36%) ja võrkpalli (30%) ning kergejõustiku (25%) võistlusi.
- ✓ Peamised põhjused, miks ei oldud viimasel aastal spordiüritustel pealtvaatajana osaletud, olid puudest tingitud raskused liikumisega (50%) ning spordiürituste jälgimine televiisori,

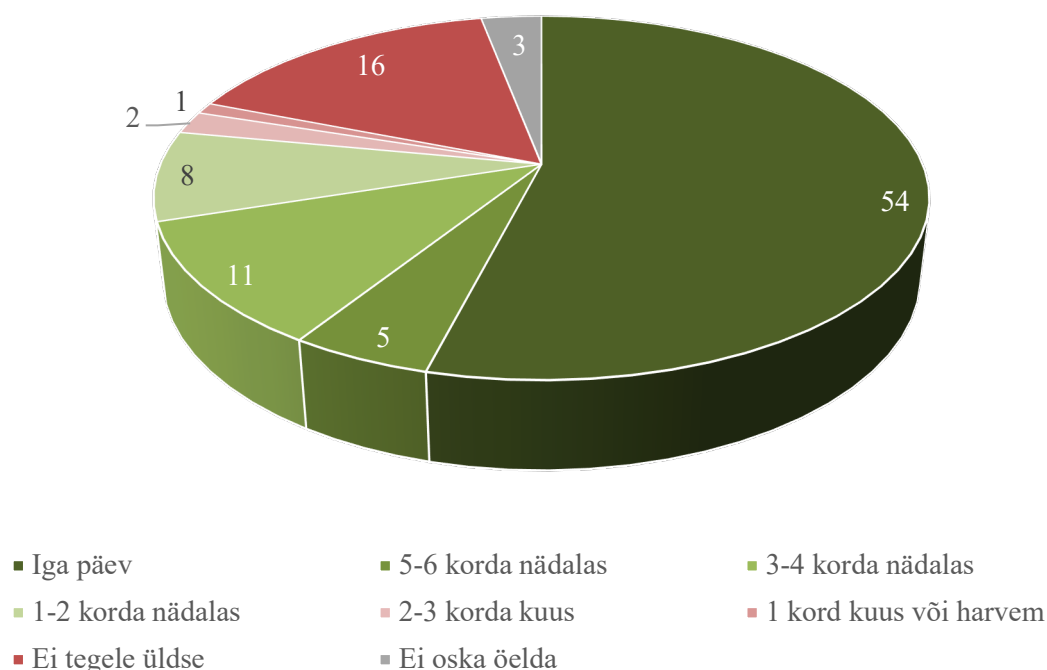
raadio või nutiseadme vahendusel (43%). 21% sihtrühmast on jäänud mõnel spordiüritusel pealtvaatajana käimata, kuigi nad oleksid seda soovinud.

- ✓ Televisori, raadio või nutiseadme vahendusel jälgib spordiüritusi igapäevaselt 27%, iganädalaselt 28% ning harvemini 25% sihtrühmast. Mitte kunagi ei vaata meedia vahendusel spordiüritusi 14% ning 7% ei oska vaatamise sagedust hinnata.
- ✓ Spordiürituste meedia vahendusel mitte jälgijatest põhjendas 69% huvi puudumisega spordi vastu, 33% puudub huvi spordi jälgimise vastu pealtvaatajana ning 24% pole võimalik spordiüritusi jälgida oma puude tõttu.
- ✓ Mõnda kultuuriasutust või kultuuriüritust on viimase aasta jooksul külastanud 45% sihtrühmast. Neist 46% on külastanud kultuuriasutusi ja -sündmuseid 2–4 korral, 22% enam kui kümnel korral, 18% 5–9 korda ning 15% ühel korral. Kõige sagedamini külastati teatrit (49%), kontserte (46%), kino (41%) ja raamatukogu (39%).
- ✓ Viimase aasta jooksul kultuuriasutusi või -üritusi mitte külastanud töid selle peamiste põhjustena välja puudest tingitud liikumisraskused (60%) ning kultuuriürituste meedia vahendusel jälgimise eelistamise (37%).
- ✓ Mõnes huvitegevuses on viimase aasta jooksul osalenud 12% sihtrühmast. Kõige sagedamini on osaletud muusika- (40%), käsitöö- (39%) ja kunstiringides (29%).
- ✓ Viimase aasta jooksul huvitegevuses mitte osalenutest töid 55% takistusena välja oma puude ning 32% vastava soovi puudumise.
- ✓ Tulevikus soovitakse enim osaleda muusika (13%), käsitöö (11%), fotograafia (9%), filmide või videote tegemise (7%) ja kogumisega (7%) seotud huvitegevuses.
- ✓ Vanusegruppide ja puude astemete võrdlusest ilmnes, et mida vanemasse vanusegruppi inimene kuulub ja mida raskem puue tal on, seda harvemini liigutakse argitoimetuste käigus, tegeletakse spordiga ning külastatakse kultuuriasutusi ja -üritusi. Samas jälgivad 65-aastased ja vanemad inimesed enim spordisündmuseid meedia vahendusel ning sügava puudega vastajad on osalenud viimase aasta jooksul keskmisest oluliselt sagedamini mõnes huvitegevuses.

2. Liikumine ja tervisesport

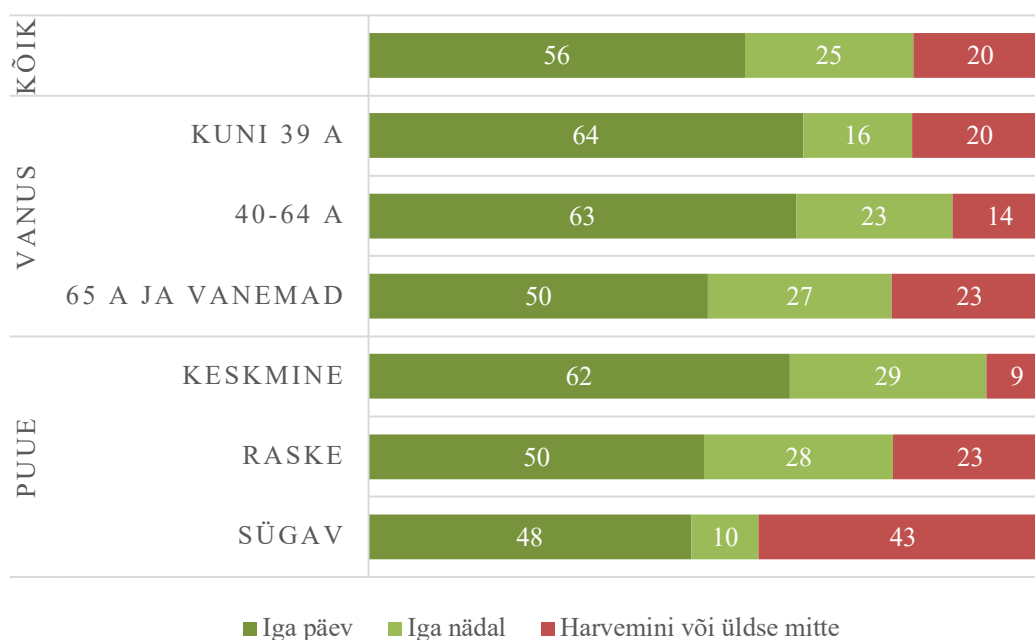
1.1. Argipäevane liikumine

Argipäevaste tegevustega nagu koeraga jalutamine, koristamine, jala poes käimine vms, kus on vaja liikuda või liigutada järjest pool tundi või rohkem, tegeleb iga päev 54% sihtrühmast (joonis 1). Iganädalaselt liigub argitegevustega seoses vähemalt pool tundi järjest kokku ligi neljandik, sellest harvem 3% ning üldse mitte 16% vastajatest. 3% ei osanud antud teemal hinnangut anda.



Joonis 1. Tegelemine argipäevaste tegevustega, kus on vaja liikuda ja liigutada järjest pool tundi või rohkem (% , n=578)

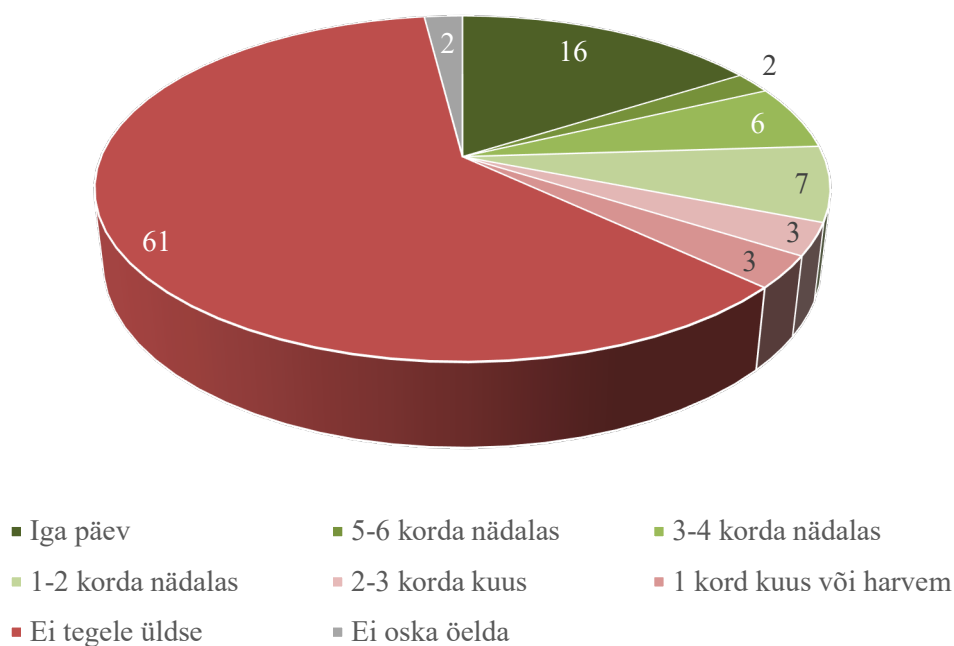
Vanusegruppide ja puude astmete võrdlusest ilmnes, et vähemalt pool tundi liiguvad argitoimetuste käigus sagedamini kuni 39-aastased ja 40–64-aastased kui 65-aastased ja vanemad sihtrühma liikmed ning mida sügavam puue, seda enam liigutakse kas harva või üldse mitte (joonis 2)



Joonis 2. Tegelemine argipäevaste tegevustega, kus on vaja liikuda ja liigutada järjest pool tundi või rohkem puude astme ja vanusegruppide võrdluses (% , n=578)

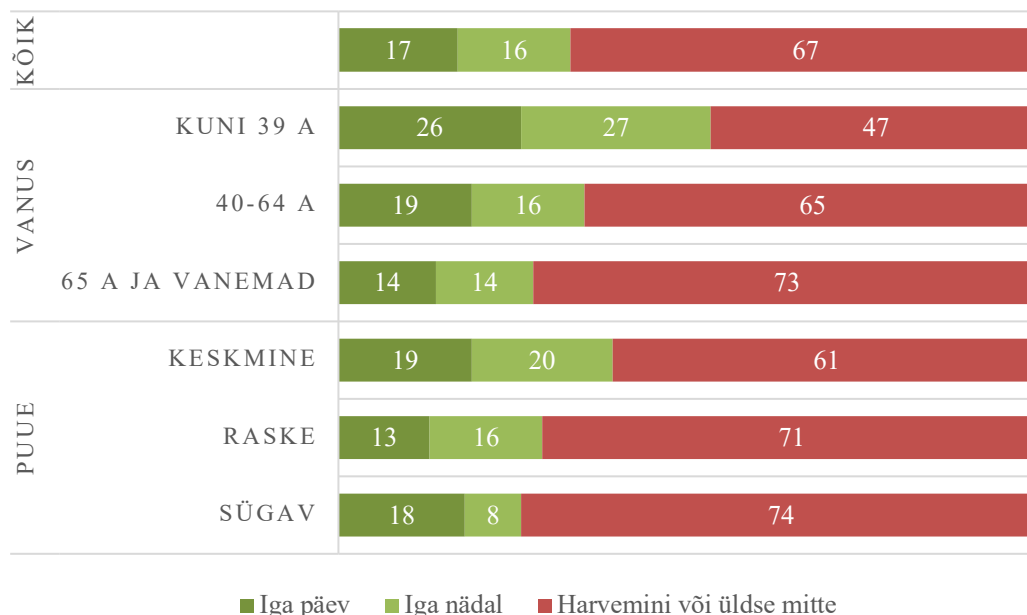
1.2. Spordiga tegelemine

Spordiga tegeleb kas iseseisvalt, abilisega või koos grupiga kokku 37% sihtrühmast, sealjuures 16% igapäevaselt, 15% iganädalaselt ning 6% harvemini (joonis 3).



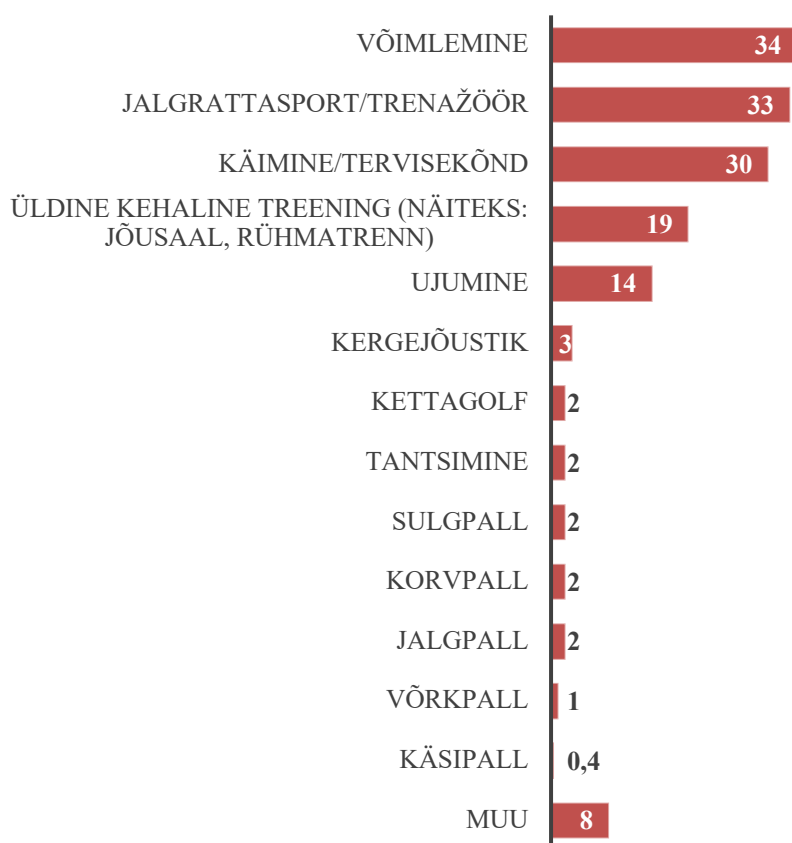
Joonis 3. Tegelemine spordiga iseseisvalt, abilisega või koos grupiga (% , n=578)

Vanusegruppide võrdlusest selgus, et mida noorem inimene, seda sagedamini ta spordiga tegeleb, samuti on enim sportijaid keskmise puudega sihtrühma liikmete seas (joonis 4).



Joonis 4. Tegelemine spordiga iseseisvalt, abilisega või koos grupiga puude astme ja vanusegruppide võrdluses (%; n=578)

Spordialadest harrastatakse enim võimlemist (34%), jalgratta või trenažööriga sõitmist (33%), käimist (sh kepikõndi; 30%) üldist kehalist treeningut (19%) ning ujumist (14%) (joonis 5). Seevastu erinevate pallimängude, kergejõustiku, kettagolfi ja tantsimisega tegeletakse harva. Muude spordialade seas mainiti enim jooksmist, matkamist, suusatamist, veesporti ja koroonat ning üksikutel juhtudel ka joogat, golfi, orienteerumist, tennist, mägironimist ja täpsusviskamist.



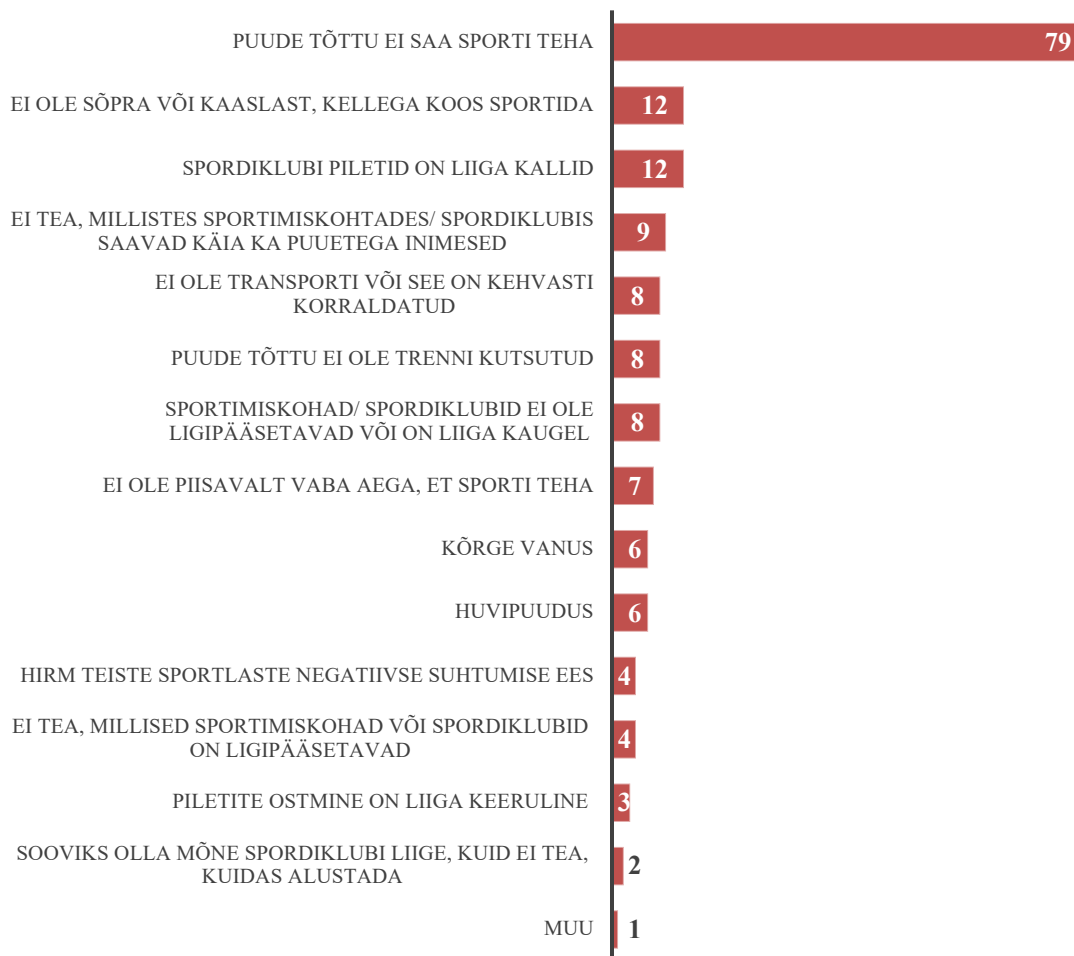
Joonis 5. Spordialad, millega tegeletakse (%; kuni 5 vastust; n=214)

Mõne spordiklubi või spordiorganisatsiooni liikmeskonda kuulub 5% spordiga tegelejatest. Siinkohal ei ole olulisi erinevusi maakonna, vanusegrupi ega puude raskusastme puhul.

1.3. Spordiga mitte tegelemise põhjused

Spordiga mitte tegelemise põhjusena mainiti ülekaalukalt enim, ligi 80% ulatuses, puudest tingitud takistust (joonis 6). Teiste olulisemate põhjustena toodi välja sõbra või kaaslase puudumist, kellega koos sportida ning spordiklubi piletite kõrget maksumust (mõlemad 12%).

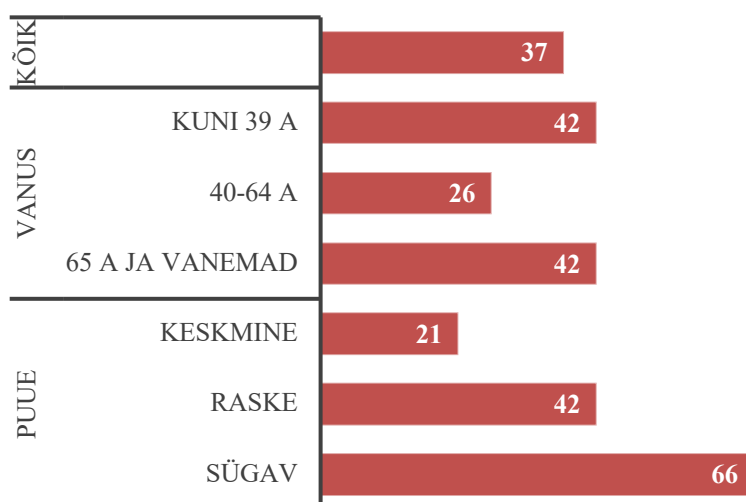
Kõiki teisi spordiga mitte tegelemise põhjuseid mainiti vähem kui kümnendiku ulatuses.



Joonis 6. Tervisespordiga mitte tegelemise põhjused (%; kuni 5 vastust; n=339)

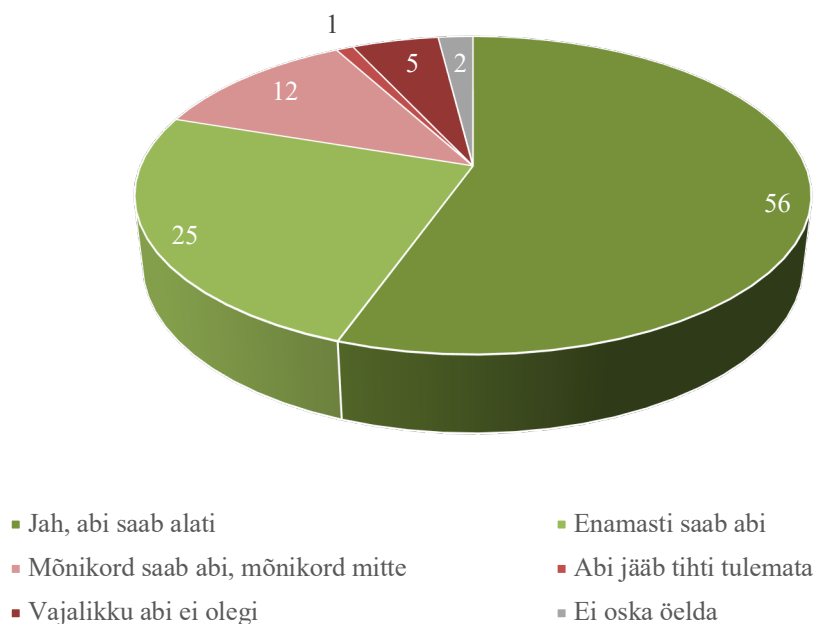
1.3. Liikumiseks abi vajamine

Liikumiseks vajab teise inimese, näiteks pereliikme või isikliku abistaja tuge 37% sihtrühmast (joonis 7). Abivajadus on sealjuures seda suurem, mida raskem on puude – keskmise puudega vastajatest vajab liikumisel abi ligi viiendik, raske puudega puhul üle 40% ning sügava puude korral 2/3 sihtrühmast. Vanusegruppide võrdlusest ilmneb, et kuni 39-aastased ning 65-aastased ja vanemad vajavad liikumisel teise isiku tuge oluliselt sagedamini kui 40–64-aastased.



Joonis 7. Liikumiseks teise inimese abi vajamine tervikuna ning puude astme ja vanusegruppide võrdluses (%; n=578)

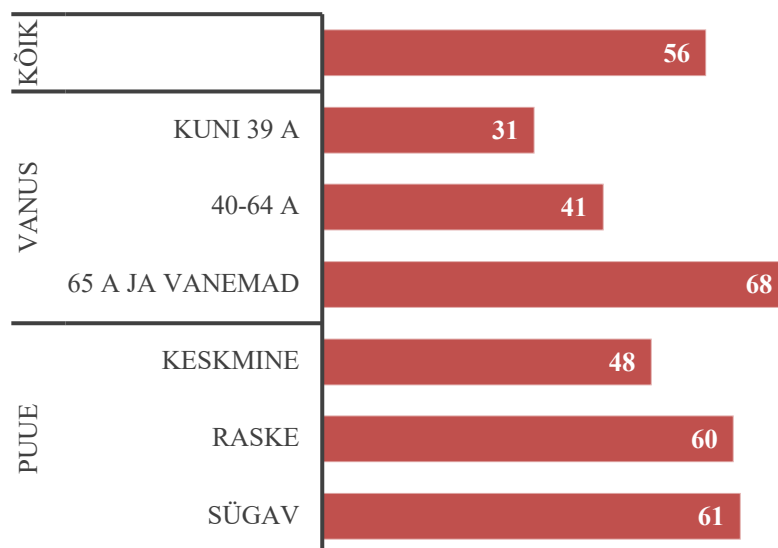
Liikumiseks teise inimese abi vajavatest vastajatest saavad seda alati enam kui pooled ja enamasti neljandik, mõnikord õnnestub abi saada veidi rohkem kui kümnendikul, abi jääb sageli tulemata 1% ning 5% sõnul nende jaoks vajalikku abi ei olegi (joonis 8).



Joonis 8. Liikumiseks teise inimese toe vajamise korral abi saamine (%; n=205)

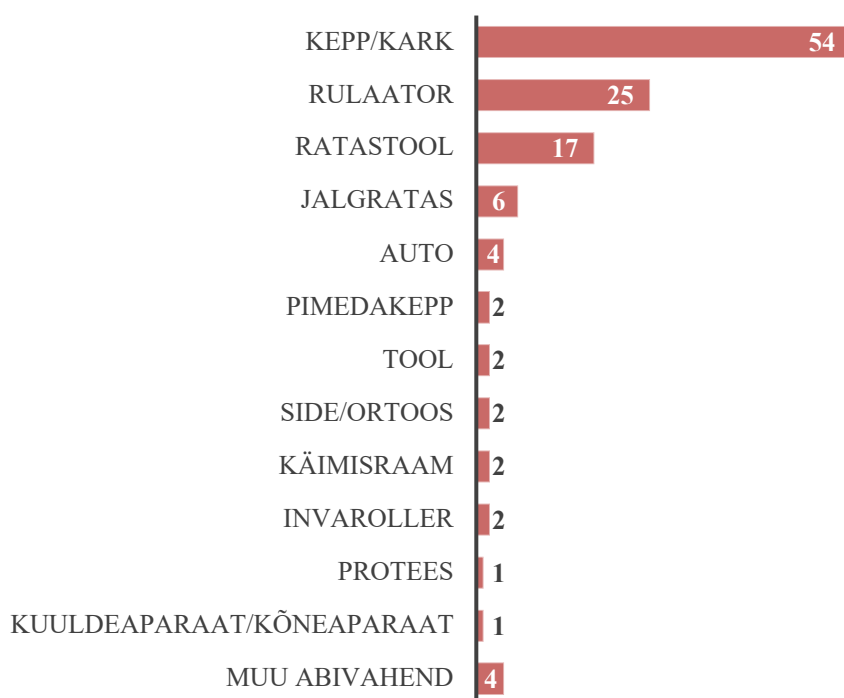
Vajadusel alati abi saamisel ei esine olulisi erinevusi maakonna, vanusegrupi ega puude astme puhul.

Liikumisel või sportimisel kasutavad abivahendit enam kui pooled vastajatest (joonis 9). Raske ja sügava puude korral kasutatakse abivahendeid sagedamini kui keskmise puude puhul ning mida vanemasse vanusegruppi inimene kuulub, seda sagedamini kasutab ka abivahendeid.



Joonis 9. Liikumisel või sportimisel abivahendi kasutamine tervikuna ning puude astme ja vanusegruppide võrdluses (%; n=578)

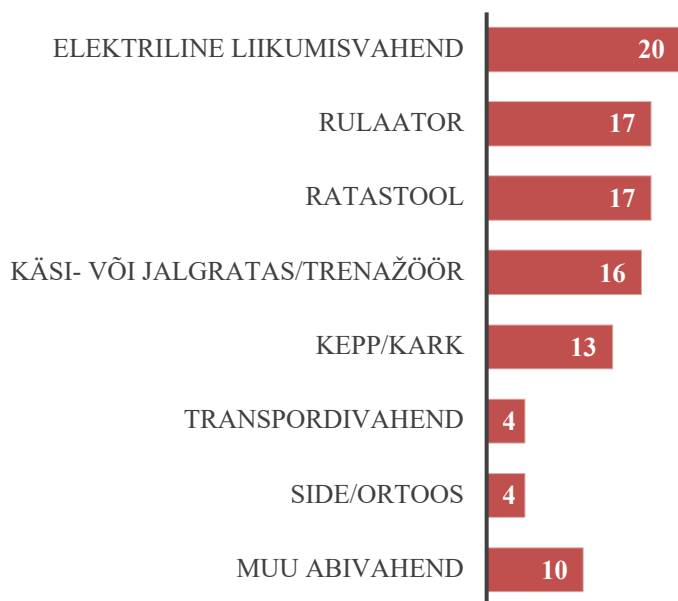
Abivahenditest kasutatakse enim erinevat liiki keppe ja karke (54%), rulaatorit (25%) ja ratastooli (17%) (joonis 10).



Joonis 10. Liikumiseks või sportimiseks vajalikud abivahendid (%; avatud küsimus; n=314)

Liikumiseks või sportimiseks oleks vaja mõnda abivahendit, mida praegu ei ole või on katki, 22% abivahendite kasutajatest, 58% sellist vajadust ei näe ning 20% puudub kindel seisukoht. Abivahendite (lisa)vajaduses ei esinenud olulisi erinevusi maakonna, vanusegrupi ega puude raskusastme puhul.

Vajalike abivahenditena, mida hetkel ei ole võimalik kasutada, toodi enim välja erinevaid elektrilisi liikumisvahendeid (20%), rulaatorit (17%), ratastooli (17%), käsi- või jalgratast/trenažööri (16%) ning keppi/karku (13%) (joonis 11). Muude vahendite all mainiti näiteks trepironijat, kuuldeaparaati, seisulauda, prille, tugiraami ja magnetvardaid.



Joonis 11. Liikumiseks või sportimiseks vajalikud abivahendid, mida praegu ei ole (% , avatud küsimus; n=69)

5. Osalemine spordivõistlustel

Viimase aasta jooksul on osalenud mõnel spordivõistlusel võistlejana 3%, pealtvaatajana 15%, treenerina 0,3% ja mõnes muus (eelkõige abistavas) rollis 0,7% sihtrühmast. 82% puudub spordivõistlustega kokkupuude.

2.1. Spordivõistlustel osalemine võistlejana

Viimase aasta jooksul spordivõistlustel võistlejana osalenud (3%) olid võistelnud jalgpallis (4 vastajat), rattaspordis (3), võrkpallis (2), saalihokis (2), jooksus (2) ning üksikutel juhtudel ka sulg- ja käsipallis, kergejõustikus, kettagolfis, bowlingus, bridžis, golfis, laskmises, males, orienteerumises, ratsutamises, sõudmises, suusatamises, tennises ja täpsusviskevõistlustel.

Kõigilt vastajatelt, kes ei olnud viimase aasta jooksul ühelgi spordivõistlusel võistelnud, uuriti ka selle põhjuseid (paluti välja tuua kuni 5 põhjust). Enam kui kolmveerand mitte võistelnutest tõi põhjuseks spordiga mitte tegelemise (joonis 12). Sealjuures on spordiga mitte tegelemist väljatoonute osakaal siinkohal suurem, kui näitas spordiga tegelemist uurinud küsimuse vastav osakaal. Võimalik, et põhjuseks on asjaolu, et sportlike tegevustena käsitleti ka võimlemist, kõndimist jms alasid, mida ei peeta samas konkreetseteks (võistlus)spordialadeks.



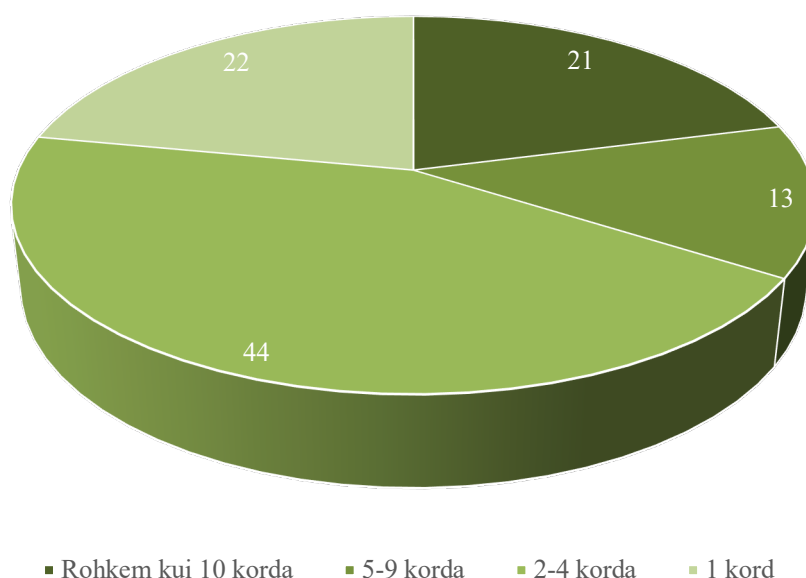
Joonis 12. Spordivõistlustel võistlejana mitte osalemise põhjused (%; kuni 5 vastust; n=559)

Teised enam levinumad põhjused mitte spordivõistlustel osalemiseks olid soovimatus võistelda (31%) ja puude tõttu spordivõistlustele kutse mitte saamine (16%). Ülejäänud põhjendusi toodi välja vähem kui kümnendiku ulatuses.

2.2. Spordivõistlustel osalemine pealtvaatajana

Pealtvaatajana on viimase aasta jooksul osalenud spordivõistlustel 15% sihtrühmast. Võrreldes vanima, 65-aastaste ja vanemate vanusegrupiga, on osalenud spordivõistlustel sagedamini kuni 39-aastased ja 40–64-aastased vastajad (21–22%).

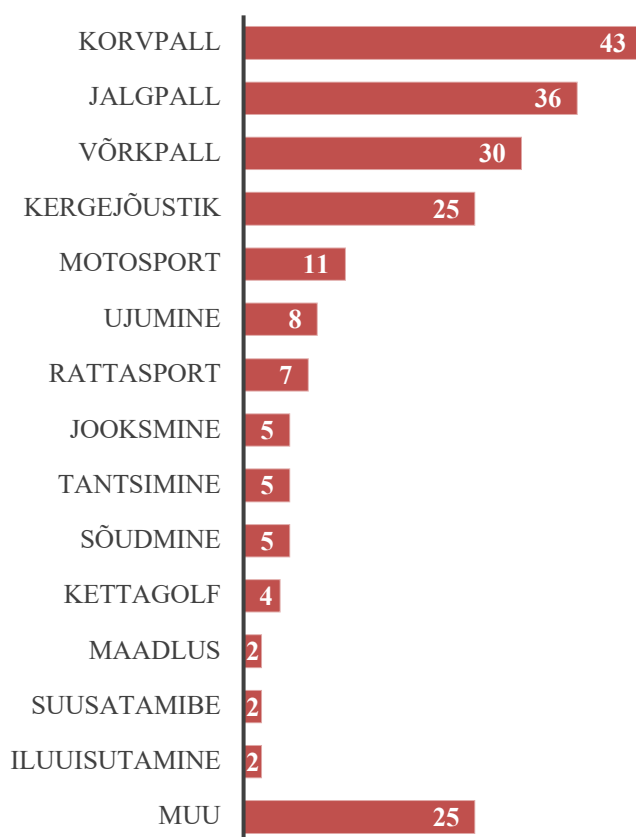
Kõige enam ollakse vaadanud spordivõistlusi 2–4 korda aastas (44%) (joonis 13). Veidi üle viiendiku on nii spordihuvilisi, kes on olnud võistlustel pealtvaatajaks rohkem kui 10 korral kui ka neid, kes vaid ühe korra. Kõige harvemini on vaadatud spordivõistlusi 5–9 korda aastas.



Joonis 13. Viimase aasta jooksul spordivõistlustel osalemise sagedus (%; n=88).

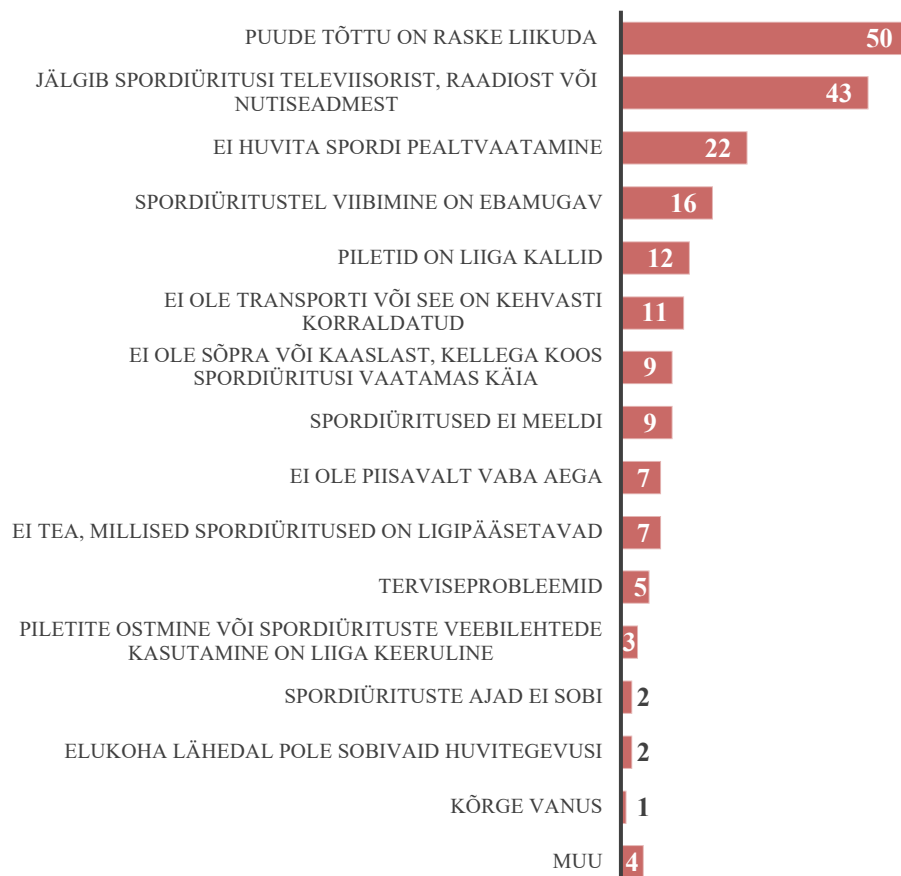
Enim on käidud viimase aasta jooksul vaatamas korvpalli (43%), jalgpalli (36%) ja võrkpalli (30%) ning kergejõustiku (25%) võistlusi (joonis 14). Motospordi võistlusi on külastanud pealtvaatajana 11% ning ülejäänud alade võistlusi on kohapeal jälginud vähem kui kümnendik.

Muude spordialadena, mille võistlusi on aasta jooksul kohapeal jälgitud, toodi välja sulgpall, käsipall, saalihoki, võimlemine, kalastamine, jahisport, judo, kabe, koroona, tennis, lauatenis, taekwondo, rammumees, ratsutamine, jäähoki, snooker, süstade võistlus kärestikus, tuletõrje rakendussport, RC mudelautode võistlus ja sportlikud mängud.



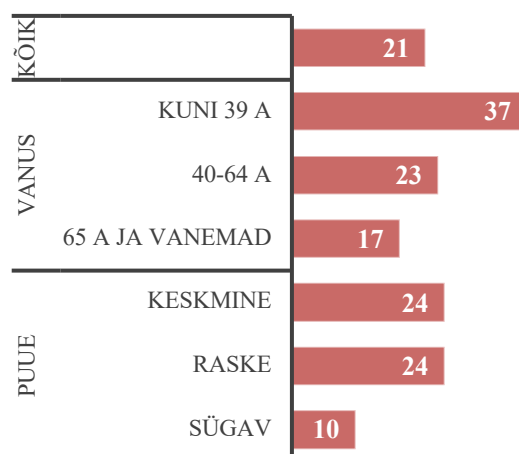
Joonis 14. Spordialad, mille võistlusi on viimase aasta jooksul vaadatud (% kuni 5 aastat; n=88)

Peamised põhjused, miks ei oldud viimasel aastal spordiüritustel pealtvaatajana osaletud, olid puudest tingitud raskused liikumisega (50%) ning spordiürituste jälgimine televiisori, raadio või nutiseadme vahendusel (43%) (joonis 15). Veidi üle viiendiku vastajatest tõi põhjenduseks huvi puudumise, 16% pidas spordiüritustel viibimist ebamugavaks, 12% jaoks olid piletihinnad liiga kallid ning 11% jaoks puudus sobiv transport või oli see halvasti korraldatud. Ülejäänud põhjuste osakaalud jäid alla 10%. Muude põhjuste all mainiti näiteks püsimatust, julguse puudumist, kodune olemist, end spordiüritustel mitte oodatuna tundmist ja ajapuudust.



Joonis 15. Spordivõistlustel pealtvaatajana mitte osalemise põhjused (%; kuni 5 vastust; n=489)

Enam kui viiendikul sihtrühmast on jäänud mõnel spordiüritusel pealtvaatajana käimata, kuigi nad oleksid seda soovinud (joonis 16). Vanemate vanusegruppidega võrreldes sagedamini töid soovitud spordiüritustel käimata jäämist välja kuni 39-aastased ning sügava puudega inimestest enam keskmise ja raske puudega vastajad.

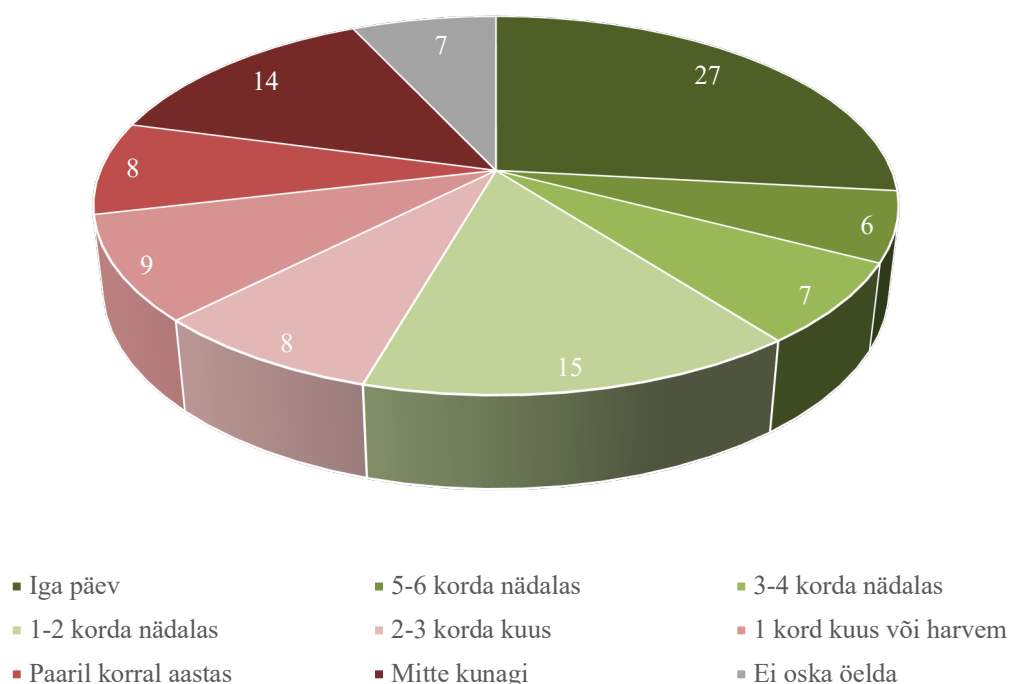


Joonis 16. Soovitud spordiüritusel pealtvaatajana käimata jäämine tervikuna ning puude astme ja vanusegruppide võrdluses (%; n=578)

Vastajatelt, kellel oli jäänud mõnel soovitud spordiüritusel osalemata, uuriti ka seda, kuhu oli neil soov minna. Kõige enam oli soovitud minna vaatama motosporti (35%), jalgpalli (14%) ja korvpalli (9%) võistlusi, millele järgnesid kergejõustik/jooksmine (7%), võrkpall (5%), ujumine (5%), erinevad võitluskunstid (3%), ratsutamine (2%), suusatamine (2%), rattasõit (2%), (ilu)uisutamine (2%) ja (ilu)võimlemine (2%). Lisaks mainiti üldiselt pallimänge (3%) ning üksikutel juhtudel hokit, kalastamist, malet ja tantsimist.

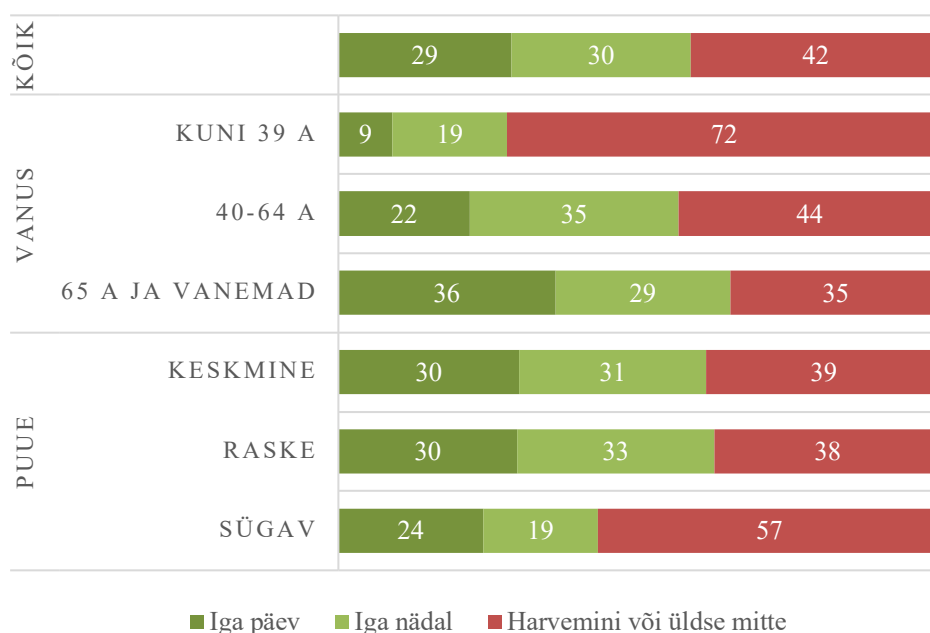
2.3. Spordiürituste jälgimine meedia vahendusel

Televiisori, raadio või nutiseadme vahendusel jälgib spordiüritusi igapäevaselt 27%, iganädalaselt 28% ning vahemikus mõned korrad kuus kuni mõned korrad aastas kokku 25% sihtrühmast (joonis 17). Mitte kunagi ei vaata meedia vahendusel spordiüritusi 14% ning 7% ei oska vaatamise sagedust hinnata.



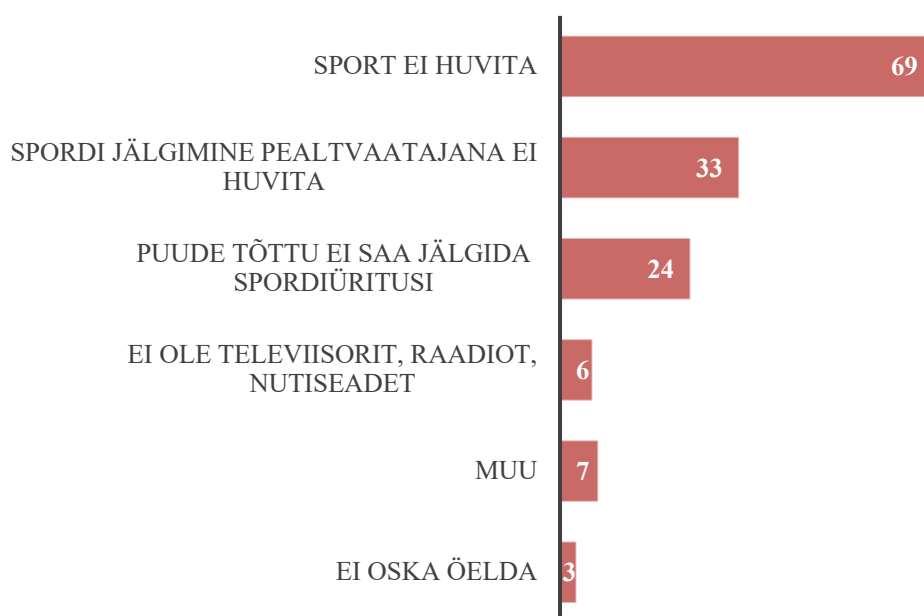
Joonis 17. Spordiürituste jälgimine televiisorist, raadiost või nutiseadmest (%; n=578)

Vanusegruppide võrdlusest ilmneb, et mida kõrgemas eas on vastaja, seda sagedamini jälgib ta spordisündmuseid meedia vahendusel (joonis 18). Võrreldes keskmise ja raske puudega vastajatega, jälgivad sügava puudega inimesed televiisorist, raadiost või nutiseadmest spordisündmuseid oluliselt harvemini.



Joonis 18. Spõrdiõõrituste jãlgimine televiisorist, raadiost võõi nutiseadmest puude astme ja vanusegruppide võõrdluses (%; n=578)

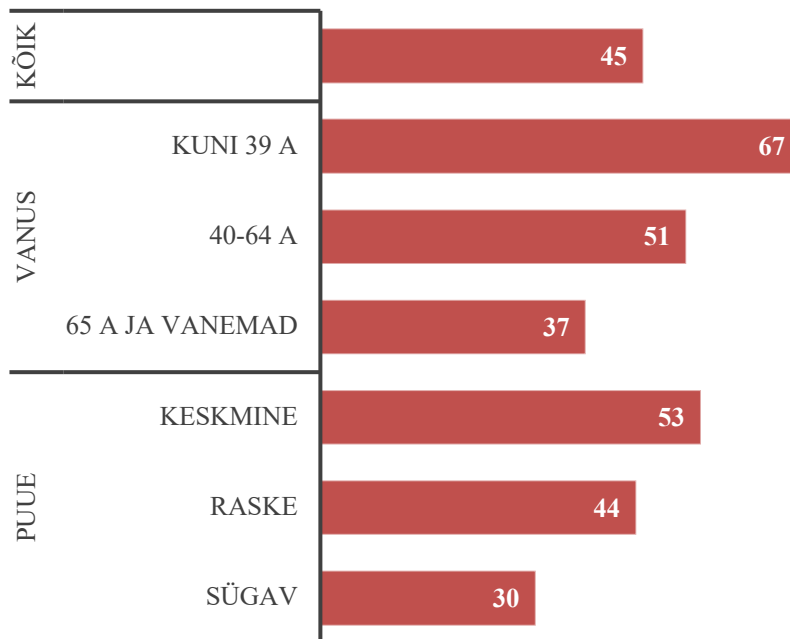
Spõrdiõõrituste meedia vahendusel mitte jãlgijatest põõhjendas ligi 70% seda huvi puudumisega spõrdi vastu, kolmandikul puudub huvi spõrdi jãlgimise vastu pealtvaatajana ning pea neljandikul pole võõimalik spõrdiõõritusi jãlgida oma puude tõõttu (joonis 19).



Joonis 19. Spõrdiõõrituste televiisorist, raadiost võõi nutiseadmest mitte jãlgimise põõhjused (%; n=80)

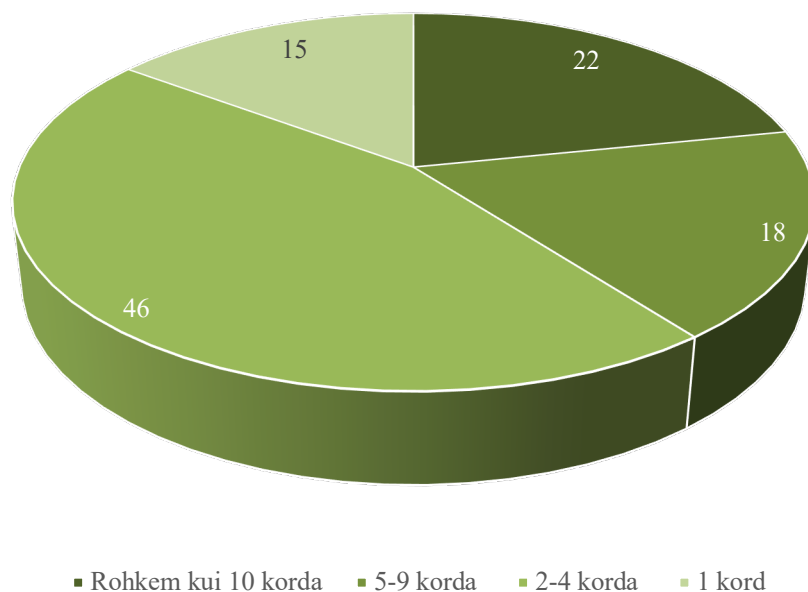
6. Osalemine kultuuriüritustel

Mõnda kultuuriasutust või kultuuriüritust on viimase aasta jooksul külastanud 45% sihtrühmast (joonis 20). Vanusegruppide ja puude astemete võrdlusest ilmneb, et mida vanemasse vanusegruppi inimene kuulub ja mida raskem puue tal on, seda harvemini on kultuuriasutusi ja -üritusi külastatud.



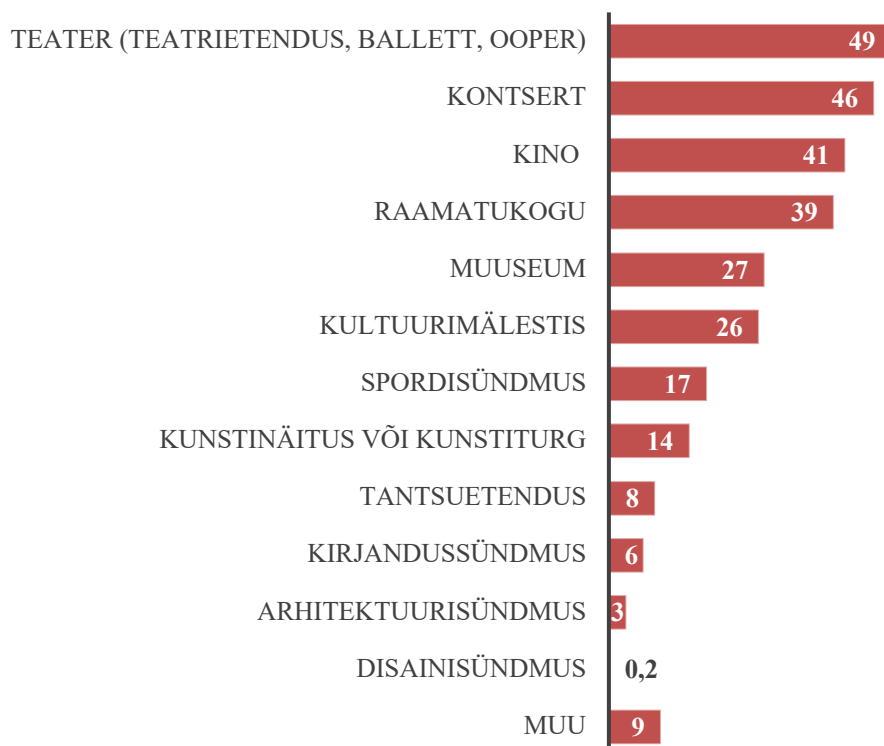
Joonis 20. Osalemine kultuuriüritustel tervikuna ning puude astme ja vanusegruppide võrdluses (%; n=578)

Kultuuriasutusi või -üritusi viimase aasta jooksul külastanutelt uuriti ka nende külastamise sagedust. Pea pooled vastajad olid külastanud kultuuriasutusi ja -sündmuseid 2–4 korral aastas, veidi üle viiendiku enam kui kümnel korral, pisut alla viiendiku 5–9 korda ning 15% ühel korral (joonis 21).



Joonis 21. Kultuuriüritustel osalemise sagedus (%; n=256)

Viimase aasta jooksul oldi kõige sagedamini külastatud teatrit (49%), kontserte (46%), kino (41%) ja raamatukogu (39%) (joonis 22).



Joonis 22. Viimase aasta jooksul kõige tihedamini külastatud kultuuriasutused või -üritused (%; kuni 5 vastust; n=256)

Enam kui neljandik kultuuriasutusi või -üritusi külastanutest olid käinud ka muuseumis või tutvunud kultuurimälestistega, spordisündmustest osavõtjaid oli alla viiendiku ning kunstinäituste või -turgude külastajaid 14%. Ülejäänud sündmused olid enim külastatute seas vähem kui kümnendiku ulatuses. Muude ürituste all mainiti erinevate tähtpäevade (jaanipäev, jõulud jm) tähistamist ning spetsiifilisemate sündmuste (laadad, laulupeod, erinevate seltside üritused jms) külastamist.

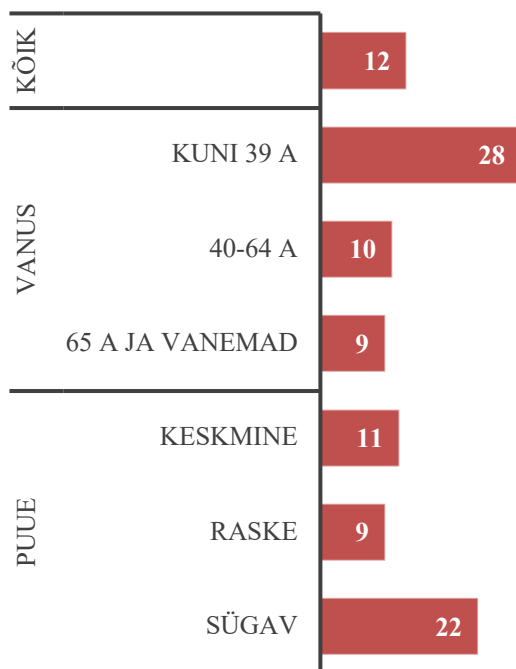
Viimase aasta jooksul kultuuriasutusi või -üritusi mitte külastanud tõid selle peamiste põhjustena välja puudest tingitud liikumiskärsed (60%) ning kultuuriürituste meedia vahendusel jälgimise eelistamise (37%) (joonis 23). Veidi enam kui viiendikku takistasid kultuurisündmusi külastamast liiga kallid piletid ning pisut vähem kui viiendikku hoidis tagasi huvipuudus. Kehvade transpordivõimaluste tõttu jäid kultuurisündmuste külastused ära 14% ning sõbra või kaaslase puudumise pärast 11%. Ülejäänud põhjendusi mainis kõiki vähem kui kümnendik. Muude põhjuste hulgas mängisid rolli kõrge vanus, hooldekodus viibimine, liiga suured transpordikulud ning võõraste inimeste pelgus.



Joonis 23. Viimase aasta jooksul kultuuriasutuste või -ürituste mitte külastamise põhjused (%; kuni 5 vastust; n=316)

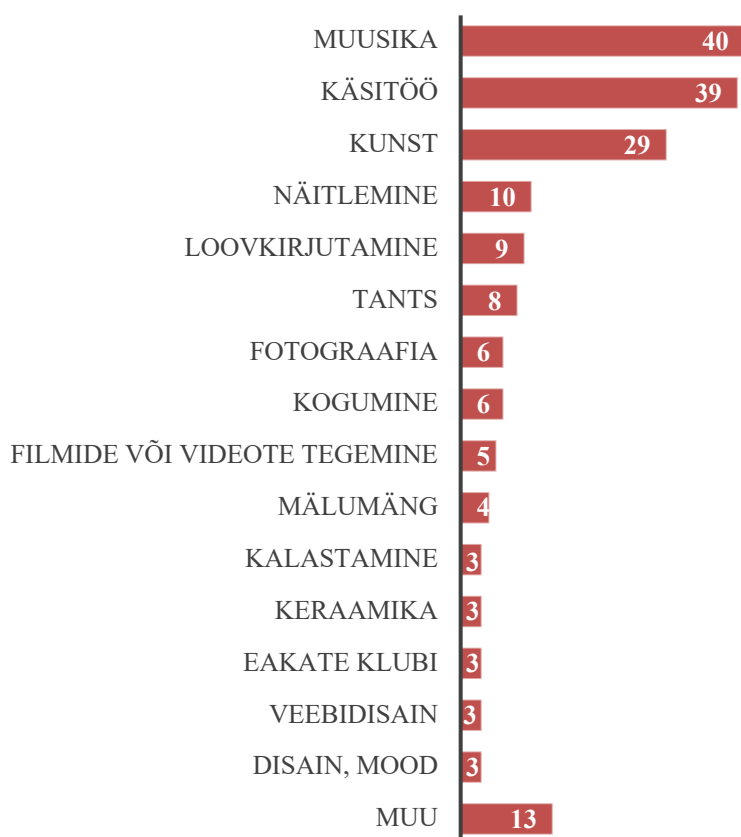
7. Osalemine huvitegevuses

Mõnes huvitegevuses on viimase aasta jooksul osalenud 12% sihtrühmast, sealjuures keskmisest oluliselt sagedamini kuni 39-aastased ja sügava puudega vastajad (joonis 24).



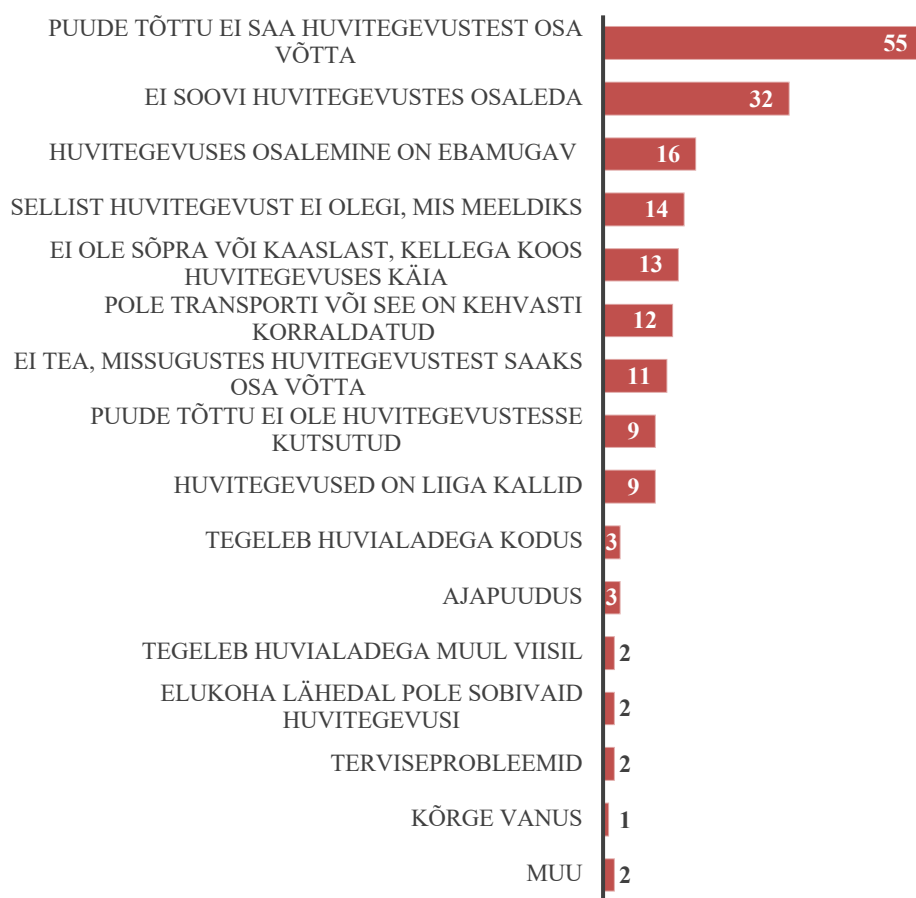
Joonis 24. Viimase aasta jooksul huvitegevuses osalemine tervikuna ning puude astme ja vanusegruppide võrdluses (%; n=578)

Kõige sagedamini on osaletud muusika- (40%), käsitöö- (39%) ja kunstiringides (29%), ligi kümnendik on tegelenud ka näitlemise, loovkirjutamise ja tantsimisega (joonis 25). Ülejäänud huvitegevuse liikidest osavõtt jääb 3–6% vahemikku. Muude huvitegevustena mainiti näiteks bridžiklubi, jahti, laskeharjutusi, loovtegevusi, puutööd, piibliringi ja raamatuklubi.



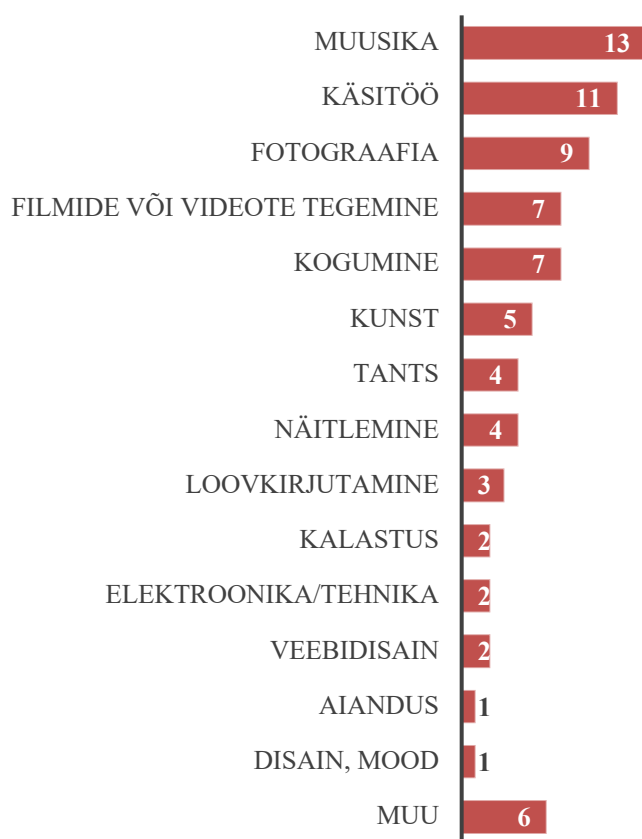
Joonis 25. Huvitegevused, milles on viimase aasta jooksul osaletud (% , n =68).

Viimase aasta jooksul huvitegevuses mitte osalenutest enam kui pooled töid takistusena välja oma puude ning pea kolmandik vastava soovi puudumise (joonis 26). Lisaks olid olulisemad põhjused huvitegevuses osalemise ebamugavus (16%), meeldiva huvitegevuse puudumine (14%), sobiva sõbra või kaaslase puudumine (13%), transpordiprobleemid (12%), infopuudus huvitegevuse võimaluste osas (11%), puude tõttu huvitegevusse mitte kutsumine (9%) ning huvitegevuse kulukus (9%).



Joonis 26. Viimase aasta jooksul huvitegevuses mitteosalemise põhjused (%; kuni 5 vastust, n=509)

Huvitegevusena, kus soovitakse tulevikus osaleda, toodi enim välja samuti muusikat (13%) ja käsitööd (11%), kus osaletakse ka praegu kõige sagedamini (joonis 27). Populaarsuselt kolmandaks jäi fotograafia (9%), millele järgnevad filmide või videote tegemine (7%) ja kogumine (nt markide, märkide vms; 7%). Muude soovitud huvitegevuste seas mainiti näiteks puutööd, matkamist, mälumängu, arheoloogiat ning raamatukogude ja arhiividega seotud tegevusi.



Joonis 27. Huvitegevused, milles soovitakse tulevikus osaleda (% , n =578).

LISA 1 ANKEET

- ☐ *Olen kursis uuringu eesmärkidega ja olen nõus küsitluses osalema*
- ☐ *Olen nõus, et minu isikuandmeid töödeltakse uuringu käigus, mille ette vastaja peab panema linnukese küsitlusele vastamisel.*

KÕIK VASTAJAD

1. Kas Teil on puue või hooldate/esindate kedagi, kellel on puue?

ÜKS VASTUS

1. Jah, mul on puue
2. Jah, minu hooldataval on puue
3. Mul ei ole puuet ja ma ei ole ka puudega inimese hooldaja/eestkostja-

ANKEEDI LÕPP

2. Mis puue Teil / Teie hooldataval on?

MITU VASTUS

1. Keele- ja/või kõne-puue
2. Kuulmis-puue
3. Nägemis-puue
4. Liikumis-puue
5. Intellekti-puue
6. Psüühika-häire
7. Muu puue. *Palun nimetage puue:*

3. Mis on Teie / Teie hooldatava puude raskus-aste?

ÜKS VASTUS

1. Keskmine
2. Raske
3. Sügav
4. Ei oska öelda / Ei soovi öelda

4. Teie / Teie hooldatava vanus

Alates 18 a.

5. Teie / Teie hooldatava sugu

1. Mees
2. Naine
3. Ei soovi öelda

6. Palun valige maakond, kus Te elate:.....

1. Lääne-Virumaa
2. Saaremaa
3. Pärnumaa

6a. Palun valige linn või vald, kus Teie elate / Teie hooldatav elab
(valikvastused maakondade lõikes)

7. Kui tihti Te tegelete / Teie hooldatav tegeleb argi-päevaste tegevustega, kus on vaja liikuda ja liigutada järjest pool tundi või rohkem?

Näiteks: koeraga jalutamine, koristamine, jala poes käimine jne.

1. Iga päev
2. 5-6 korda nädalas
3. 3-4 korda nädalas
4. 1-2 korda nädalas
5. 2-3 korda kuus
6. 1 kord kuus või harvem
7. Ei tegele üldse
8. Ei oska öelda

TERVISESPORT JA LIIKUMINE

KÕIK VASTAJAD

8. Kui tihti Te tegelete / Teie hooldatav tegeleb spordiga kas ise-seisvalt, abilisega või koos grupiga?

Näiteks: kepikõnni, jooksmise või tantsimisega või mõne muu spordi-alaga.

1. Iga päev EDASI K9
2. 5-6 korda nädalas EDASI K9
3. 3-4 korda nädalas EDASI K9
4. 1-2 korda nädalas EDASI K9
5. 2-3 korda kuus EDASI K9
6. 1 kord kuus või harvem EDASI K9
7. Ei tegele üldse EDASI K11
8. Ei oska öelda EDASI K11

Kui K8=1-6

9. Millise spordi-alaga Te tegelete / Teie hooldatav tegeleb?

Valige 1 kuni 5 spordiala.

1. Ujumine
2. Jalg-pall
3. Korv-pall
4. Võrk-pall
5. Sulg-pall

6. Käsi-pall
7. Jalgratta-sport
8. Ratastooli-sport
9. Saali-hoki
10. Võimlemine
11. Tantsimine
12. Kerge-jõustik
13. Ketta-golf
14. Käimine
15. Üldine kehaline treening (näiteks: jõusaal, rühmatrenn)
16. Muu. **Palun nimeta spordi-ala.....**

10. Kas Te olete / Teie hooldatav on mõne spordi-klubi liige või spordi-organisatsioon liige?

Siin on küsitud sellise spordiklubi kohta, kus te käite koos kindlate inimestega, kindlal ajal ja teie koostegevused toimuvad vähemalt 1 kord nädalas.

1. Jah
2. Ei
3. Ei oska öelda

11. Millise spordi-ala või liikumis-harrastusega sooviksite tegeleda / Teie hooldatav soovib tegeleda?

.....

- Ei oska öelda / ei soovi lisaks tegevusi

Kui K8=7

12. Miks Te / Teie hooldatav ei tegele tervise-spordiga?

Valige 1 kuni 5 põhjust.

1. Puude tõttu ei saa sporti teha
2. Sportimis-kohad või spordi-klubid ei ole ligi-pääsetavad
3. Ei tea, millised sportimis-kohad või spordi-klubid on ligi-pääsetavad
4. Ei tea, missuguses sportimis-kohtades või spordi-klubis saavad käia ka puuetega inimesed
5. Spordi-klubi piletid on liiga kallid
6. Piletite ostmine on liiga keeruline
7. Puude tõttu ei ole trenni kutsutud
8. Ei ole piisavalt vaba aega, et sporti teha
9. Ei ole transporti või see on kehvasti korraldatud
10. Ei ole sõpra või kaaslast, kellega koos sportida
11. Sooviks olla mõne spordi-klubi liige, kuid ei tea, kuidas alustada
12. Hirm teiste sportlaste negatiivse suhtumise ees
13. Muu. **Palun nimetage põhjus:**

KÕIK VASTAJAD

13. Kas Te vajate / Teie hooldatav vajab liikumiseks teise inimese abi?

Näiteks: pere-liige, isiklik abistaja.

1. Jah EDASI K14
2. Ei EDASI K15
3. Ei oska öelda EDASI K15

14. Kas Teid / Teie hooldatavat aidatakse, kui vajate/vajab liikumiseks abi?

1. Jah, abi saab alati
2. Enamasti saab abi
3. Mõnikord saab abi, mõnikord mitte
4. Abi jääb tihti tulemata
5. Vajalikku abi ei olegi
6. Ei oska öelda

15. Kas Te kasutate / Teie hooldatav kasutab liikumiseks või sportimiseks abi-vahendit?

1. Jah. *Missugust abi-vahendit kasutate / kasutab? ...*
2. Ei vaja abi-vahendit-EDASI K17
3. Ei oska öelda- EDASI K17

16. Kas Teil / Teie hooldataval oleks vaja liikumiseks või sportimiseks mõnda abi-vahendit, mida Teil / Teie hooldataval praegu ei ole või on katki?

1. Jah *Missugust abi-vahendit on vaja?...*
2. Ei
3. Ei oska öelda

OSALEMINE SPORDIVÕISTLUSTEL

OSALEMINE VÕISTLEJANA

17. Kas Te olete / Teie hooldatav on viimase aasta jooksul osalenud mõnel spordivõistlusel...

1. Jah, võistlejana
2. Jah, treenerina
3. Jah, pealtvaatajana
4. Jah, muus rollis. Palun täpsustage...
5. Ei ole osalenud spordivõistlustel

Kui K17=1

18. Millise spordi-ala võistlustel olete / Teie hooldatav on osalenud viimase aasta jooksul võistlejana?

MITU VASTUST

1. Ujumine
2. Jalg-pall
3. Korv-pall
4. Võrk-pall
5. Sulg-pall
6. Käsi-pall
7. Ratta-sport
8. Ratastooli-sport
9. Saali-hoki
10. Võimlemine
11. Tantsimine
12. Kerge-jõustik
13. Ketta-golf
14. Muu. *Palun täpsustage:.....*

Kui K17.1.=ei valitud

19. Miks Te / Teie hooldatav ei ole osalenud viimase aasta jooksul võistlejana spordi-võistlustel?

Valige 1-5 põhjust.

1. Ei tee sporti
2. Ei soovi võistelda
3. Spordi-võistlused, mis sobiksid või meeldiksid, ei ole ligi-pääsetavad
4. Ei tea, millised spordi-võistlused on ligi-pääsetavad
5. Piletid või võistlejate tasud on liiga kallid
6. Ei ole transporti või see on kehvasti korraldatud
7. Spordi-võistlused tekitavad eba-mugavust
8. Puude tõttu pole spordi-võistlustele kutsutud
9. Ei ole sõpra või kaaslast, kellega koos spordi-võistlustel osaleda
10. Spordi-alal, millega mina tegelen / hooldatav tegeleb, ei korraldata võistlusi
11. Muu. *Palun kirjutage oma põhjus:.....*

OSALEMINE PEALTVAATAJANA

Kui K17=3

20. Mitu korda olete / Teie hooldatav on viimase aasta jooksul osalenud mõnel spordi-üritusel pealt-vaatajana?

1. Rohkem kui 10 korda
2. 5-9 korda
3. 2-4 korda
4. 1 kord

21. Millise spordiala võistlustel olete / Teie hooldatav on osalenud viimase aasta jooksul pealt-vaatajana?

Valige 1 kuni 5 spordiala.

1. Ujumine
2. Jalg-pall
3. Korv-pall
4. Võrk-pall
5. Sulg-pall
6. Käsi-pall
7. Ratta-sport
8. Ratastooli-sport
9. Saali-hoki
10. Võimlemine
11. Tantsimine
12. Kerge-jõustik
13. Ketta-golf
14. Muu. *Palun täpsustage:*

Kui K17.3=ei valitud

22. Miks Te / Teie hooldatav ei ole osalenud viimasel aastal spordi-üritustel pealtvaatajana?

Valige 1 kuni 5 põhjust.

1. Puude tõttu on raske liikuda
2. Ei tea, millised spordi-üritused on ligi-pääsetavad
3. Spordi-ürituste ajad ei sobi
4. Spordi-üritused ei meeldi
5. Piletid on liiga kallid
6. Piletite ostmine või spordi-ürituste veebi-lehtede kasutamine on liiga keeruline
7. Spordi-üritustel viibimine on eba-mugav
8. Ei ole piisavalt vaba aega
9. Ei ole transporti või see on kehvasti korraldatud

10. Ei ole sõpra või kaaslast, kellega koos spordi-üritusi vaatamas käia
11. Jälgin / hooldatav jälgib spordi-üritusi televiisorist, raadiost või nuti-seadmest
12. Ei huvita spordi pealt-vaatamine
13. Muu. *Palun põhjendage:*

KÕIK VASTAJAD

**23. Kas Teil / Teie hooldataval on jäänud mõnel spordi-üritusel pealtvaatajana käimata,
kuigi tahtsite / Teie hooldatav tahtis minna?**

1. Jah. *Missugusele spordi-üritusele oli soov minna?....*
2. Ei
3. Ei oska öelda

24. Kui tihti Te jälgite / Teie hooldatav jälgib spordi-üritusi televiisorist, raadiost või nuti-seadmest?

1. Iga päev
2. 5-6 korda nädalas
3. 3-4 korda nädalas
4. 1-2 korda nädalas
5. 2-3 korda kuus
6. 1 kord kuus või harvem
7. Paaril korral aastas
8. Mitte kunagi
9. Ei oska öelda

Kui K24=8

25. Miks Te / Teie hooldatav ei jälgi spordiüritusi televiisorist, raadiost või nuti-seadmest?

1. Sport ei huvita
2. Spordi jälgimine pealt-vaatajana ei huvita
3. Ei ole televiisorit, raadiot, nuti-seadet
4. Puude tõttu ei saa jälgida spordi-üritusi
5. Muu. *Palun põhjendage:*
6. Ei oska öelda

OSALEMINE KULTUURI-ÜRITUSTEL

KÕIK VASTAJAD

26. Kas Te olete / Teie hooldatav on viimase aasta jooksul külastanud mõnda kultuuri-asutust või kultuuri-üritust?

Näiteks: teater, muuseum, kino, raamatu-kogu või muu.

1. Jah EDASI K27
2. Ei EDASI K29
3. Ei oska öelda EDASI K30

Kui 26=1

27. Mitu korda olete / Teie hooldatav on viimase aasta jooksul külastanud mõnda kultuuri-asutust või kultuuri-üritust?

1. Rohkem kui 10 korda
2. 5-9 korda
3. 2-4 korda
4. 1 kord

28. Missuguseid kultuuri-asutusi või kultuuri-üritusi Te olete / Teie hooldatav on viimase aasta jooksul kõige tihedamini külastanud?

Valige kuni 5 asutust ja üritust, mida olete viimase aasta jooksul külastanud.

1. Teater (teatri-etendus, ballett, ooper)
2. Kontsert
3. Tantsu-etendus
4. Kino
5. Muuseum
6. Kunsti-näitus või kunstiturg (maalid, skulptuurid, fotod ja muu)
7. Disaini-sündmus (disaini-turg, disaini-festival)
8. Arhitektuuri-sündmus (näitus, ekskursioon, festival)
9. Raamatukogu
10. Kirjandus-sündmus (kirjandus-festival, raamatu-esitlus, kohtumine kirjanikuga)
11. Kultuuri-mälestis (loss, kirik, mõis, vanalinn)
12. Spordi-sündmus
13. Muu. *Palun nimetage, missugust kultuuri-asutust või kultuuri-üritust külastasite / Teie hooldatav külastas:*

Kui K26=2

29. Miks Te / Teie hooldatav ei ole viimase aasta jooksul külastanud kultuuri-asutusi või kultuuri-üritusi?

Valige 1 kuni 5 põhjust.

1. Puude tõttu on raske liikuda
2. Ei tea, millised kultuuri-üritused on ligi-pääsetavad
3. Kultuuri-asutuste lahti-oleku ajad või kultuuri-ürituste toimumise ajad ei sobi
4. Mitte ükski kultuuri-asutus või kultuuri-üritus ei meeldi
5. Piletid on liiga kallid
6. Piletite ostmine või veebi-lehtede kasutamine on liiga keeruline
7. Kultuuri-asutused ja kultuuri-üritused tekitavad ebamugavust
8. Ei ole aega, et kultuuri-üritustel käia
9. Ei ole transporti või see on kehvasti korraldatud
10. Kultuuri-asutuste või kultuuri-ürituste külastamine ei huvita
11. Pole sõpra või kaaslast, kellega koos kultuuri-asutustes või kultuuri-üritustel käia
12. Jälgin / hooldatav jälgib kultuuri-üritusi pigem televiisorist, raadiost või nuti-seadmest
13. Muu. **Palun nimetage põhjus:**.....

OSALEMINE HUVI-TEGEVUSTES

KÕIK VASTAJAD

30. Kas Te olete / Teie hooldatav on viimase aasta jooksul osalenud mõnes huvi-tegevuses?

Näiteks: koori-laul, käsitöö-ring, rahvatants, näitlemine.

1. Jah EDASI K30
2. Ei EDASI K32
3. Ei oska öelda EDASI K33

Kui 30=1

31. Missuguses huvi-tegevuses olete / Teie hooldatav on käinud?

1. Näitlemine
2. Tants (rahvatants, modern-tants, tänava-tants)
3. Loov-kirjutamine (proosa, lühi-lood või luule)
4. Käsitöö
5. Muusika
6. Kunst (maalimine, akvarell, skulptuur või muu)
7. Kogumine (margid, märgid, kaardid või muu)
8. Fotograafia
9. Disain, mood
10. Veebi-disain
11. Filmide või videote tegemine (TikTokis, Youtube'is või mujal)
12. Muu. **Palun täpsustage:**

Kui 30=2

32. Miks Te / Teie hooldatav ei ole huvi-tegevuses osalenud? *

Valige 1 kuni 5 põhjust.

1. Puude tõttu ei saa huvi-tegevustest osa võtta
2. Ei soovi huvi-tegevustes osaleda
3. Ei tea, missugustes huvi-tegevustest saaks osa võtta
4. Huvi-tegevused on liiga kallid
5. Pole transporti või see on kehvasti korraldatud
6. Huvi-tegevuses osalemine on eba-mugav
7. Puude tõttu ei ole huvi-tegevustesse kutsutud
8. Ei ole sõpra või kaaslast, kellega koos huvi-tegevuses käia
9. Sellist huvi-tegevust ei olegi, mis meeldiks
10. Muu. **Palun põhjendage:**

KÕIK vastajad

33. Missuguses huvitegevustes sooviksite / Teie hooldatav sooviks tulevikus osaleda?

1. Näitlemine
2. Tants (rahvatants, moderntants, tänavatants)
3. Loov-kirjutamine (proosa, lühilood või luule)
4. Käsitöö
5. Muusika
6. Kunst (maalimine, akvarell, skulptuur või muu)
7. Kogumine (margid, märgid, kaardid või muu)
8. Fotograafia
9. Disain, mood
10. Veebi-disain
11. Filmide või videote tegemine (TikTokis, Youtube'is või mujal)
12. Ei oska öelda
13. Muu. **Palun täpsustage:**

34. Mida soovite lisada spordi, tervise-spordi, kultuuri-ürituste või huvi-tegevuste kohta?

.....

99 Ei soovi midagi lisada

LISA 2 ANKEEDI PARANDUSETTEPANEKUD

K2. Mis puue Teil / Teie hooldataval on?

“Muu puue” all toodi välja põhihaigus, mille tõttu puue on määratud. Puudeliiki ei osatud defineerida. SKA kommenteeris seda, et toetuste väljamaksed tehakse puude raskusastme põhjal, seetõttu inimene ei pruugigi teada puudeliiki.

K9. Millise spordi-alaga Te tegelete / Teie hooldatav tegeleb?

Valik väiksemaks, vastusevariandid liita

Lisada tuleks vastusevariandid, lähtuvalt vastajate kommentaaridest: Jalgratta-sport/**trenažöör** ja Käimine/**tervisekõnd**

K11. Millise spordi-ala või liikumis-harrastusega sooviksite tegeleda / Teie hooldatav soovib tegeleda?

Küsimust tuleks täpsustada lähtuvalt vastajate kommentaaridest, kuna esines vastuseid “tahaks.... aga puude tõttu ei saa”.

Näiteks: Millise spordiala või liikumisharrastusega sooviksite tegeleda ja oleks võimalik tegeleda?

Lisaks tuleks lisada nimekiri vastusevariantidest lähtuvalt pilootuuringust.

K12. Miks Te / Teie hooldatav ei tegele tervise-spordiga?

Lisada vastusevariandid lähtuvalt pilootuuringu “muu” vastustest:

Lisaks:

1. Sportimis-kohad või spordi-klubid ei ole ligi-päasetavad/**on liiga kaugel**
2. **Huvipuudus**
3. **Kõrge vanus**

K15. Kas Te kasutate / Teie hooldatav kasutab liikumiseks või sportimiseks abi-vahendit? *

Lisada vastusevariandid järgmisele küsimusele lähtuvalt läbiviidud pilootuuringust:
Jah. *Missugust abi-vahendit kasutate / kasutab? ...*

K18. Millise spordi-ala võistlustel olete / Teie hooldatav on osalenud viimase aasta jooksul võistlejana?

Võistlustel osalejaid on vähe ja alad väga erinevad, spordiala täpsustus võiks jääda lahtise vastusena

K19. Miks Te / Teie hooldatav ei ole osalenud viimase aasta jooksul võistlejana spordi-võistlustel?

Küsimust võiks küsida ainult nende käest, kes on märkinud, et teevad sporti.

K21. Millise spordiala võistlustel olete / Teie hooldatav on osalenud viimase aasta jooksul pealt-vaatajana?

Etteantud nimekirja võiks uuringu tulemuste põhjal üle vaadata, võistlustel osalejaid vähe

K22. Miks Te / Teie hooldatav ei ole osalenud viimasel aastal spordi-üritustel pealtvaatajana?

Etteantud nimekirja võiks uuringu tulemuste põhjal üle vaadata

K28. Missuguseid kultuuri-asutusi või kultuuri-üritusi Te olete / Teie hooldatav on viimase aasta jooksul kõige tihedamini külastanud?

Etteantud nimekirja võiks uuringu tulemuste põhjal üle vaadata

K29. Miks Te / Teie hooldatav ei ole viimase aasta jooksul külastanud kultuuri-asutusi või kultuuri-üritusi?

Etteantud nimekirja võiks uuringu tulemuste põhjal üle vaadata

K31. Missuguses huvi-tegevuses olete / Teie hooldatav on käinud?

Etteantud nimekirja võiks uuringu tulemuste põhjal üle vaadata

K32. Miks Te / Teie hooldatav ei ole huvi-tegevuses osalenud?

Etteantud nimekirja võiks uuringu tulemuste põhjal üle vaadata

K33. Missuguses huvitegevustes sooviksite / Teie hooldatav sooviks tulevikus osaleda?

Etteantud nimekirja võiks uuringu tulemuste põhjal üle vaadata

LISA 3 VÄRBAMISKIRI

Tere!

Kutsume Teid osalema pilootuuringus „Puuetega inimeste liikumis-harjumused ja vaba aja veetmise viisid“, mille ees-märk on saada ülevaade, millised on Eesti puuetega inimeste liikumis- ja sportimis-harjumused ning vaba aja veetmise viisid. Uuringu andmeid kasutatakse puuetega inimestele liikumis- ja vaba aja veetmise võimaluste loomiseks Saare-maa, Lääne-Virumaa ja Pärnu-maa kohalikes oma-valitsustes.

Küsitluse tellija on Kultuuri-ministeerium ning läbi-viijad Eesti Uuringukeskus OÜ ja Norstat Eesti AS. Kokku soovitakse küsitleda kuni 1050 inimest. Uuringut viiakse läbi 2025.a. aprill-mai.

Ankeedile vastamine võtab aega kuni 30 minutit.

Küsitluses osalemine on vaba-tahtlik ja Teile saadetakse ankeedi täitmiseks vajadusel kahel korral meelde-tuletus.

Küsitluse uuringu-link asub siin:

Ootame Teie vastuseid hiljemalt:

Teie email, telefoni-number, puude-liik, puude raskus-aste on saadud Sotsiaal-kaitse Info-süsteemist avalikust huvist lähtuva küsitluse eesmärgil.

Teie andmeid kasutatakse ainult küsitluse kutse ja meelde-tuletuste saatmiseks ning need kustutatakse kohe peale küsitluse lõppemist.

Teie kontakt-andmeid hoitakse eraldi küsitlusega kogutud andmetest. Peale küsitlust kontakt-andmed hävitatakse ja kogutud andmete andmebaas anonüümitakse.

Uuringu anonüümitud tulemuste andme-baas ei võimalda ühegi vastanud isiku otsest ega kaudset tuvastamist. Isiku-andmete töötlemisel lähtutakse Isiku-andmete kaitse üld-määrusest³ ning Teie õigused seoses andme-kaitsega asuvad siin lehe-küljel:...(kirjeldus all “värbamiskirja täiendus”)

Kui te ei soovi käesolevas uuringus osaleda, siis palun vajutage järgmisele ikoonile:

Küsitluses mitte-osalemise korral teie kontakt-andmed kustutatakse kontakti-baasist koheselt ning teile ei saadeta küsitluse meeldetuletust.

³ EL andmekaitse üldmäärus: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2016:119:FULL&from=ET>

Küsimuste korral võite võtta ühendust küsitlus-juhiga Johanna Mäekiviga:

Johanna.maekivi@norstat.ee

Ette tänades

Kultuuriministeerium
OÜ Eesti Uuringukeskus
Norstat Eesti AS

Värbamiskirja täiendus eraldi internetis Eesti Uuringukeskuse kodulehel

Uuringu vastutav töötaja on Kultuuri-ministeerium, kelle kontakt-isikuks antud uuringu osas on Norman Pöder, e-mail: Norman.Poder@kul.ee tel: +372 628 2354

Selle küsitluse läbi-viimise õiguslikud alused on Vabariigi Valitsuse seaduse § 62 lg 1 ning isiku-andmete kaitse seadus § 6 lg 5, lisaks Kultuuri-ministeeriumi põhi-määrus §1 lg 1-2 ning §4 lg 1-4.

Uuringu tulemuste andmebaasi hoiustatakse 10 aastat Kultuuri-ministeeriumi serveris.

Vastavalt EL andme-kaitse üld-määrusele art 12-14 on Teil järgnevad õigused:

- 1) taotleda oma isiku-andmete parandamist, kui need on eba-piisavad, puudulikud või väärad;*
- 2) esitada vastu-väiteid oma isiku-andmete töötlemise suhtes, kui isiku-andmete kasutamine põhineb õigustatud huvil;*
- 3) taotleda oma isiku-andmete kustutamist, näiteks juhul, kui isiku-andmeid töödeldakse Teie nõusolekul ja Te olete oma nõusoleku tagasi võtnud;*
- 4) piirata oma isiku-andmete töötlemist ajal, kui Kultuuri-ministeerium hindab, kas Teil on õigus nõuda oma andmete kustutamist;*
- 5) saada infot, kas Kultuuri-ministeerium töötleb Teie isiku-andmeid, ning juhul, kui töötleb, saada eel-nimetatud andmetele juurde-pääs;*
- 6) saada oma andmed, mida Te olete ise esitanud ning mida töödeldakse nõus-oleku alusel või lepingu täitmiseks, kirjalikult või üld-kasutatavas digitaalses vormis, ja kui tehniliselt võimalik, edastada need andmed teisele teenuse osutajale (andmete üle-kantavus);*
- 7) võtta tagasi oma nõus-olek, mille Te olete andnud oma isiku-andmete töötlemiseks;*
- 8) esitada oma andmete kasutamise kohta kaebus Andme-kaitse Inspektsioonile (veebileht www.aki.ee), kui Te leiate, et isiku-andmete töötlemine riivab Teie õigusi ja huve.*

EL andme-kaitse üld-määrusele art 12-14 viide: <https://gdprinfo.eu/et>